

**VI HJÄLPER INTE ANDRA,
VI HJÄLPER VARANDRA**

DIAKONI UNDER PANDEMIN

**FÖRSAMLINGSTIDNING
– KÄRNVERKSAMHET
FÖR SERVICEBYRÅN**

DU ÄR VIKTIG.

LINKÖPINGS STIFTS
KONFIRMANDKAMPANJ

VÅRDNÄS
BÖRJADE SERVERA
SKOLMAT

**FRÄLSNINGEN
FANNS I
ASKEBY**

SVT I TRÅNGMÅL

**HOPPET
LEVER**

TROTS CORONAN

KYRKA I RÖREELSE

ÅRSBERÄTTELSE 2020 LINKÖPINGS STIFTSORGANISATION

**VI BEHÖVER FÖRNYA
VÅRT ANDLIGA SPRÅK**

Svenska kyrkan
LINKÖPINGS STIFT

”Tack för gemensamma böner och arbete för livet”

När vi ser tillbaka på år 2020 är det, för de flesta av oss, med blandade känslor. Först står sorgen över det mänskliga lidandet, både när det gäller nära och kära som lämnat oss i förtid och när det gäller den nästan övermänskliga börda som vilat på medarbetare i vården. Nästan alla av oss har också fått stor påverkan på vardagens glädje och möjligheter. Möjligheter att odla och bygga relationer gick ned på minimum, arbetsprocesser förlorade tempo, humöret sjönk. Detta har slitit tungt på många sinnen.

Samtidigt, mitt i krisen har jag i stiftet sett ett möjlighetstänkande som ingett respekt. Många av kyrkans traditionella redskap har vridits ur händerna på oss. Ändå har så många goda saker gjorts: diakonins händer har sträckts ut, ibland bildligt, ibland med matkassar. Kyrkklockor har klingat, digitala gudstjänster har firats, tröstande och uppmuntrande telefonsamtal har ringts. I stift och församlingar har jag hört och sett många gå en extra mil för människor, församling och land. Det diakonala arbetet är på många sätt en stolthet mitt i mörkret.

Krisen har tvingat oss ut i ytterligheternas landskap: både till insikten om vår sårbarhet, till osäkerheten om vad som är rätt – och till nödvändigheten av handling. Och insikten om betydelsen av nåd med och för varandra i osäkerhetens tid. Ibland har beslut hamnat mitt i prick, ibland lite vid sidan av målet – men vi har mött varandra med nåd, uppmuntran och med konstruktiv kritik för gemensamt lärande.

Stiftsorganisationen har strävat efter att ge stöd och hjälp där det funnits möjlighet – men också för att hålla de långsiktiga utvecklingsprocesserna vid liv. Och mitt i allt detta har en omfattande organisationsöversyn genomförts för att nå en ekonomi i långsiktig balans. På många sätt har det varit smärtsamt, men tyvärr nödvändigt, för att säkra den långsiktiga hållbarheten.

Det är nog mer än en som har fått en möjlighet att omvärdera livet, fått tillfälle att be och tänka och reflektera över vad som är värdefullt i vardagen. Kanske kommer framtiden att utvisa att det i en del fall var 2020 som man vågade ta avgörande beslut inför framtiden. I kyrkans liv

och verksamhet finns säkert anledning att reflektera över verksamhetens framtida utformning. Vad är viktigt? Vad vill vi lämna?

I Psaltaren 31 står det: *Var min klippa dit jag kan fly, borgen där jag finner räddning. Ja, du är min klippa och min borg. Du skall leda och styra mig, ditt namn till ära.* Den textens dubbelhet är för mig något att luta mig mot; den handlar både om borgen och tryggheten där jag får fast mark under fötterna, och om hur vår uppgift är att gå i Guds tjänst: du ska leda och styra mig. Trygghet är inte att gömma sig. Handling är inte att handla ovarsamt. Vi står på Guds grund och går i Guds tjänst för att tjäna den mänsklighet Gud älskar och som vi är kallade att vara kyrka för och med.

När Gud svarar på bön är det ofta genom att skicka människor. Kanske kan den egna tröttheten ibland vara en startpunkt för delande. Vi står i samma verklighet, och att i bön eller samtal få ventilera sina perspektiv och känslor hjälper åtminstone mig att ta några steg till. Vi bär inte ensamma, vi är många som står tillsammans i detta. Här får vi vara hoppets budbärare till och med varandra. Och i tillvarons djup bär Kristus tillsammans med oss.

Mitt varma tack vill jag sända till er alla, och inte minst till de kyrko- och församlingsherdar som dragit ett tungt lass i ledningen av församlingar och pastorat. Särskild förbön behövs för dem som leder i svåra tider, på alla poster i vårt samhälle. Låt oss fortsätta att be för varandra och bära varandras bördor.

Ett varmt tack till alla medarbetare i församlingar och stift, för uthållighet och kreativitet, för gemensamt bärande av bördor, för uppriktighet i synpunkter både om det som inte varit bra och om det som varit bra. I äktheten finns möjligheterna till utveckling och förbättring.

Men tack, kanske framför allt, för gemensamma böner och arbete för livet i vår värld och vårt land. Kyrkan är inte sig själv nog. Vi finns för världens skull, för att världen ska leva. ✠

MARTIN MODÉUS
BISKOP I LINKÖPINGS STIFT

Foto: Zandra Erikshed

INNEHÅLL

02

MITT VARMA TACK

Biskop Martin Modéus ser tillbaka på ett år som inte blev som något annat vi minns.

06

HJÄLP I NÖDEN

Församlingarna klev fram när det behövdes, stiftsorganisationen samordnade i bakgrunden.

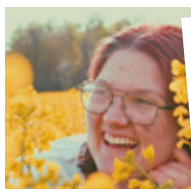
10

FARVÄL, DIREKTOR

Stiftsdirektor Pether Nordin tar sin cykel och tackar för sig efter åtta år i ledningen. Han tycker att kyrkan kan bli lite kaxigare.

16

DIGITALA MÖTEN GÅR BÄTTRE ÄN VÄNTAT

20

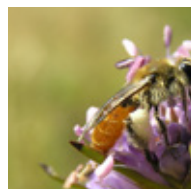
MEDIEFOKUS PÅ BISKOPEN

26

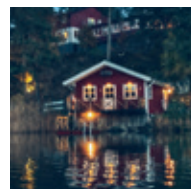
FLER PILGRIMER ÄN NÅGONSIN UNDER PANDEMIN

28

BIN SOM TYCKER OM MOTORCYKLAR

30

VÅRDNÄS: INGET ÄR SIG LIKT – ALLT ÄR SIG LIKT

48

VI BEHÖVER BERÄTTELSE SOM BÄR OSS

Omslagsfoto
Zandra Erikshed

Redaktör Max Wahlund
Grafisk form
Pernilla Stridh

Typsnitt Crimson och Foundry Sterling
Papper Munken Kristall
Tryck Larsson Offsettryck AB, Linköping 2021

CORONAÅRET 2020

Pandemin
tvingade kyrkan
att fokusera och
omprioritera

6-21

54

FÖRSAMLINGS-
INSTRUKTIONEN ÄR
NYCKELN TILL ALLT

38

DIGITALT OCH NATURLIGT
– ÅRETS BÄSTA UNGA ÅRSMÖTE

DU ÄR
VIKTIG.

39

36

HÄR SKOLAS
MORGONDAGENS
KYRKOMUSIKER

Diakoni under coronan

Vi hjälper inte andra, vi hjälper varandra

När coronan slog till hamnade kyrkans diakonala uppdrag i fokus. Samhället stängde alltmer ner för att försöka stoppa virusets framfart. Många vardagssysslor som de flesta av oss tar för givet blev svåra eller för en del rent omöjliga att utföra. Det blev en påminnelse om hur vissa människor vanligen har det till vardags. Att behöva förlita sig på en medmänniska för att få hem mat och medicin.

Jesus utmanar och uppmanar oss i Lukasevangeliet att vara någons nästa. Kanske har vi under detta år fått upp ögonen för vår egen nästa när vi suttit isolerade, oförmögna att röra oss som vi vill. Kanske förstår vi bättre Jesus utmaning för oss att faktiskt vara varandras nästa.

I Svenska kyrkan talar vi mycket om att inte ställa in utan ställa om. En omställning som många församlingar samlats kring 2020 är "mat och medicinhjälp". Här intill syns ett par exempel på detta.

Svenska kyrkan har tillsammans med de andra i "the big five" (Svenska Röda Korset, Rädda Barnen, Riksidrottsförbundet och Sveriges Stadsmissioner) säkerställt att vi hade minst en koordinerande person som kunde samordna arbetet i varje kommun i Sverige. En avsiktsförklaring togs fram med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Sveriges kommuner och regioner (SKR) som flera kommuner och församlingar i Linköpings stift använde sig av. Som stiftsorganisation har vi haft förmånen att bidra till arbetet tillsammans med nationell nivå och stiftets församlingar.

I omställning och i hjälp till varandra ser vi tydliga tecken på en levande kyrka i rörelse år 2020! 🌀

TEXT
SUSANNA
LÖFGREN
STIFTS DIAKON

TEXT
JOHAN
SCHULLSTRÖM
STIFTS DIAKON

Helena Borgenback och Annika Granath kollar av vad som fattas när de handlar åt äldre som måste hålla sig hemma på grund av hotet från coronaviruset. Plasthandskar på

Lars Linnarsson och Ingela Jansson i glatt samspråk med butikschefen Stefan Gustavsson. Mari Stridh-Johansson bockar av på inköpslistan.

händerna är en extra säkerhetsåtgärd.

MOTALA: Handlingshjälp blev en självklarhet för att hejda pandemin

Motala var en av de församlingar som var snabba ur startblocken våren 2020 med att hjälpa till att administrera inköp av bland annat mat till dem som behövde.

Strax efter utbrottet av covid i Sverige tog Motaladiakonen Lena Jansson kontakt med matvaruaffären Östenssons ekonomichef Gunilla Lundberg. Lundberg i sin tur kom rakt ut från ett möte där Östenssons diskuterat hur de kunde vara behjälpliga i krisen, och bland annat pratat om att öppna ett snabbspår att handla på faktura. Med några samtal och förankring i organisationen blev det verklighet.

Äldre och behövande fick ett telefonnummer till församlingen dit de kunde ringa och anmäla att de ville ha hjälp och lämna sin inköpslista per telefon, allt för att undvika fysisk kontakt så långt möjligt.

– Det är verkligen roligt att prata med dem som vill handla, man märker att de uppskattar hjälpen och även själva samtalet, säger Fia Haglund som hjälper till med inköpen.

Snart är det dags för nästa team att ge sig ut på shoppingtur. Församlingspedagog Annika Granath och servicemedarbetare Sofia Sjögren från Charlottenborgskyrkan tillsammans med diakon Helena Borgenback sätter sig i bilen och styr kosan mot mataffären.

Östenssons personal kommer ut i affären och hejar när de ser Motala församlings röda arbetsvästar. Det märks att de är glada och stolta att kunna samarbeta med kyrkan. Känslan är: Nu är det kris, och tillsammans klarar vi detta och hjälper dem som behöver.

– Detta är ett lagarbete! säger Lena Jansson. ☺

VALDEMARSVIK: Kyrkan spelar framgångsrikt på bortaplan

När den andra vågen av coronasmittan rullade in på hösten hängde församlingarna i med sitt arbete. Tusentals matkassar har inköpts och levererats runt i hela stiftet. Och på vägen blir det också tid för trevliga och viktiga samtal.

Prästen Lars Linnarsson ser sig om i den ganska tomma butiken Ica Fyren i centrala Valdemarsvik. Hit kommer mycket färre än tidigare för att handla – människor stannar hemma.

Lars skjuter shoppingvagnen framför sig och har handlingslistan i ena näven. Det är tisdag, vilket innebär dags att handla till de församlingsbor som behöver.

– Jag gillar verkligen det här, det är bra för oss att vara ute och vara synliga, säger Lars.

– Sportintresserad som jag är så tycker jag att det är bra att spela varannan match på bortaplan, så att säga. På det här sättet träffar vi även dem som inte läser predikaturerna.

Med oss på shoppingrundan är försam-

lingspedagog Ingela Jansson och diakoniassistent Mari Stridh-Johansson. Alla tre har suttit på förmiddagen och tagit emot samtal från församlingsbor som behöver hjälp. Då finns det tid att samtala också, något som många kan ha ett stort behov av. Man lär känna varandra och blir vänner. Och efter flera månader vet Ingela, Mari och Lars att det är viktigt att beställningarna blir rätt.

När påsarna fyllts förses de med adresslappar och ställs åt sidan för att sedan köras ut av butiken. Allt sker så coronasäkert som bara möjligt. Kostnaden faktureras direkt till kunden av Icabutiken, som alltså tar hela den eventuella ekonomiska risken. Men det gör man gärna, enligt butikschefen Stefan Gustavsson:

– Vi tog kontakt med kyrkan direkt i våras, det kändes som en självklarhet att ställa upp på de sätt man kan. ☺

TEXT
OCH FOTO
MAX WAHLUND

NOTISER

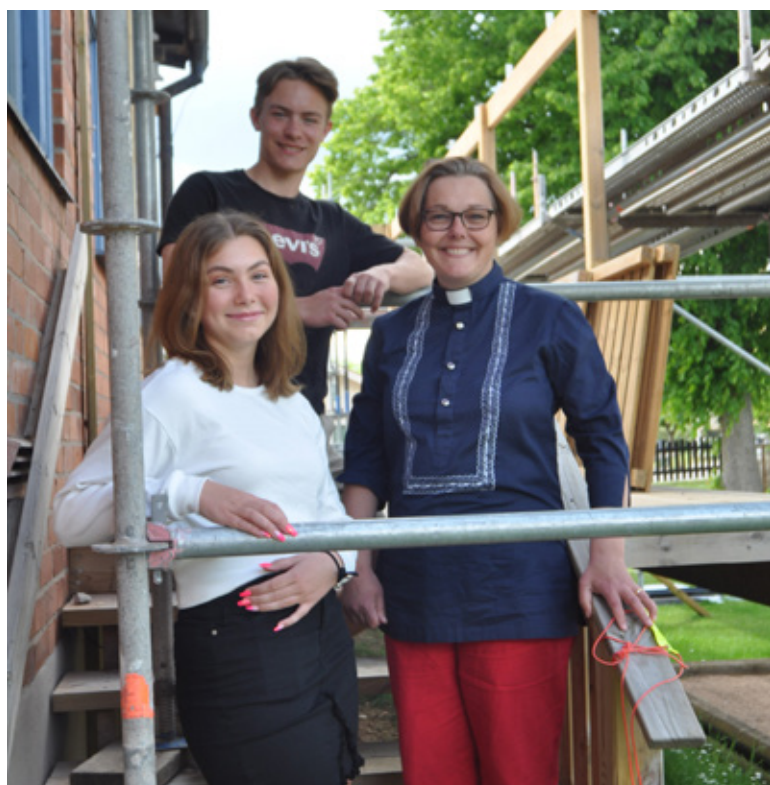
900 år – minst! – är Linköpings stift

Hade det inte varit någon pandemi hade jubileet firats stort i domkyrkoparken under 2020. I förberedelserna inför jubileet har det visat sig att Linköpings stift till och med är äldre än 900 år, berättar Helena Lundberg på stiftskansliet.

– En förtroendevald lämnade in en motion och hänvisade till ett dokument som skrevs 1120, där Linköpings stift omnämndes. När vi undersökte saken

djupare insåg vi att stiftet faktiskt är äldre än så, det finns dokument redan från 1103 eller 1104 som omnämner Linköpings stift. **TEXT DANIEL LÖNNBÄCK**

Linus Hedlund och Frida Andersson är unga ledare. Sommaren 2020 sommarjobbade de i församlingen där Sara Olofsson är församlingssherde.

”VI FICK EXTRA MYCKET ATT GÖRA”

– Större delen av församlingen i Mantorp brukar vara bortrest under sommaren så normalt gör vi så lite som möjligt under den perioden. Men i år tänkte vi precis tvärtom.

Det säger församlingssherden Sara Olofsson och berättar om en sommar fylld av nytillkomna aktiviteter.

– I mitten av maj satte vi oss i arbetslaget och brainstormade utifrån vår semesterplanering och såg vad vi kunde göra för barn, ungdomar och de lite äldre.

Det blev mycket: utejympa, sommarkör, kyrkvisningar, allsång med mera. Tonvikten låg på familj och unga – cykelutflykt för ungdomar, ”Kom hem till prästen i Västra Harg” med pyssel och utomhusaktiviteter. Församlingspedagogen Malin Nilsson höll kyrkopedagogiska visningar under namnet ”Skattjakten” i Veta kyrka som samlade Mantorps alla ”fritis”-barn i olika omgångar.

**TEXT
OCH FOTO
KATARINA
SANDSTRÖM
BLYME**

Hit ringer människor av alla slag

Linköpings stifts samordnare för Jourhavande präst, Andreas Sneckenberg, konstaterar att behovet av stöd ökat under pandemin.

Oscar Harrström visar upp dagens lunch, en läcker kycklinggryta.

VÅRDNÄS BÖRJADE SERVERA SKOLMAT

Pandemin var inget någon önskade sig – men den ledde åtminstone till att elever i Bestorpstrakten fick smaka den bästa skolmat de någonsin varit med om.

Stiftsgården ingick från den 1 april i projektet "Take away-lunch för gymnasieelever", där Linköpings elever på kommunens bekostnad kan hämta lunchpaket på restauranger.

Första dagen kom 20 elever förbi Vårdsnäs för att kvittera ut sin lunch.

– Då hade vi en oxbringa med rotmos och senapskräm "att dö för", säger stiftsgårdschefen Jonas Ridderström med ett skratt.

– Verkligen roligt att kunna ge ungdomarna en riktigt bra lunch. Detta är inget som räddar Vårdsnäs ekonomi, men det bidrar ändå till en meningsfull verksamhet för oss i köket. Vi måste vara igång, och mitt i den här misären sprida en känsla av att "vi ger oss inte".

En av dem som kom var Oscar Harrström, boende i Brokind och Johannelund och förstaringare i Anders Ljungstedts gymnasium ("Ljunken") inne i stan. Kycklinggrytan bourguignon lockade och efter lite krångel med appen i telefonen lyckades han registrera sin beställning och hämta ut lunchen i receptionen.

TEXT
OCH FOTO
MAX WAHLUND

PSALMER I NYSKICK VÄNTAR PÅ DEBUT

Det blev aldrig någon stiftsfest på grund av coronan. Men alla förberedelser var inte förgäves. En grupp musiker gjorde nya tolkningar av psalmer speciellt för firandet, och de finns kvar.

– Vi var ett ganska stort gäng som skapade musik och umgicks tillsammans på Vårdsnäs stiftsgård, säger Andreas Runeson, producent och konstnärlig ledare inför den inställda 900-årsjubileumsfesten.

– En underbar plats för ändamålet! Jazzsångerskan Isabella Lundgren, saxofonisten Andreas W Andersson, en stråkkvartett från Linköpings domkyrka är några av de som var med. Vårt mål var att göra originella och personliga arrangemang på ett flertal psalmer ur den svenska psalmboken. Det är en ganska speciell process när man tillsammans ska skapa något nytt. Det är en skör balans mellan lek och professionellt hantverk – mycket vackert!

TEXT DANIEL LÖNNBÄCK

VAD SKA DU GÖRA NÄR CORONAN FÖRSVUNNIT?

EMANUEL ERIKSSON

Pilgrimsutvecklare

– Då ska jag ta med mig familjen och vandra ett stycke på vägen till Glasgow i klimatvandringen!

KARIN WALL-KÄLLMING
Stiftsmusiker

– Då ska jag samla hela min stora kör och sjunga tillsammans!

Efter åtta år är det dags för Pether Nordin att lämna tjänsten som stiftsdirektor. Hur ser han tillbaka på den här tiden? Och vad ska han göra nu? I april 2013 intervjuade jag Pether inför att han skulle tillträda tjänsten; nu får jag teckna ner hans tankar inför avslutet.

TEXT
CHRISTINE
SELSE

Stiftsdirektor Pether Nordin gör bokslut

Du har en brokig karriär bakom dig med arbete bland annat på bank, Ericsson och statlig myndighet. Hur kommer det sig att du sökte dig till Svenska kyrkan?

– Jag har alltid tänkt att jag ska arbeta kyrkligt i någon form innan jag går i pension. Jag har vuxit upp inom frikyrkorörelsen och har velat kombinera min personliga tro och mitt engagemang för evangeliets budskap om allas lika värde med de erfarenheter jag har av styrning och ledning.

Jag har förstått att frågan om mänskliga rättigheter är en av dina hjärtefrågor?

– Så är det verkligen. Jag är till exempel ordförande i biståndsorganisationen Diakonia och i Stadsmissionen här i Linköping. I tider då totalitära krafter flyttar fram sina positioner är det viktigare än någonsin att vi står upp för grundläggande värderingar om allas lika värde. Det gäller till exempel synen på flyktingar, hbtq-frågor och kvinnors rättigheter. Och klimatfrågan. Kyrkan har en stor roll att spela i dessa frågor och vi borde kaxa till oss lite mer.

”Kyrkan har en stor roll att spela, och vi borde kaxa till oss lite mer”

Hur då kaxa till sig?

– Det är min övergripande bild av de här åren – att kyrkan har enormt stora möjligheter, både att påverka opinionen och att bedriva konkret arbete i viktiga frågor. Vi har 6 miljoner medlemmar och trots allt prat om kyrkans dåliga ekonomi så har vi gemensamt enorma resurser. Vi får in 15 miljarder kronor varje år i kyrkoavgift. Hur mycket får Röda korset in? Läkare utan gränser? Vi har också ett extremt stort förtroende i samhället. Kyrkan gjorde ett fantastiskt arbete 2105 under flyktingkrisen, likaså gör vi det nu under pandemin.

Halsduken som har varit med i varje årsberättelse sedan 2014 är köpt i Guatemala City: "Jag var där för att träffa människorättsaktivister och -jurister, representanter för urfolk, kvinnogrupper, FN-personal etcetera. Orättvisorna är stora i Guatemala och många grupper får sina grundläggande mänskliga rättigheter åsidosatta på häpnadsväckande sätt. Jag fick hjälp av den katolska nunnan Laura, som tillhör mayabefolkningen, att hitta marknaden där jag köpte halsduken. Att bära den är ett sätt att påminna om världens orättvisor och styrkan hos alla dem som likt profeten Amos arbetar för rättfärdighet."

Samtidigt finns det en kritik mot att kyrkan är för politisk. Är till exempel klimatfrågan en huvudfråga för kyrkan?

– Definitivt. Vår tro säger att jorden är skapad av Gud och att vi människor är satta att förvalta den. Som kristna kan vi inte bortse från klimatkrisen och dess oerhörda konsekvenser. Även om mycket har hänt de senaste åren kan vi som kyrka göra mycket mer. Från stiftsorganisationen har vi verkligen försökt påverka, till exempel genom olika projekt inom energieffektivisering och fastighetsförvaltning. Klimatarbete är ett uttalat fokusområde och vi har byggt upp kompetens och kapacitet för att bedriva främjande-arbete. Vi har också varit bidragande till att kyrkomötet nyss beslutade att satsa 25 miljoner kronor årligen under tre år på klimatfrågan. Det är något jag är stolt över.

Vad är du mer stolt över? Vad ser du själv att du har åstadkommit under de här åren?

– Det är fyra områden som jag ser att vi har utvecklat mycket inom. Det första handlar om själva stiftsorganisationen. När jag tillträdde fick jag ett uppdrag som var fastställt av stiftsstyrelsen: att skapa en gemensam organisation, ett gemensamt mål och ett gemensamt vi. Det har vi lyckats med. Stiftskansliet, Vårdnäs stiftsgård, Pilgrimscentrum och Prästlöneförvaltningen är alla anställda i samma organisation, under samma styrelse. Vi har jobbat hårt på att alla ska känna sig delaktiga i den gemensamma visionen – *levande församlingar*. Oavsett om du jobbar i skogen, lagar mat, är präst eller administratör är det ditt uppdrag att verka för församlingarnas bästa, antingen direkt eller indirekt. Gemenskap och trivsel har stärkts och vi har de senaste åren fått ett kvitto på detta arbete genom fina resultat på medarbetarenkäten. Jag är oerhört glad och stolt över stiftsorganisationens alla kompetenta och motiverade medarbetare och det arbete vi gör.

– Det andra området handlar om att få en gemensam riktning på det komplexa och mångfacetterade arbete stiftsorganisationen bedriver. Vi har under åren arbetat fram en verksamhetsstyrningsmodell med en tydlig röd tråd. Grunden är biskopens herdebrev, den teologiska programförklaringen, som alla delar av stiftet har att förhålla sig till; församlingarna i sin församlingsinstruktion och stiftsorganisationen genom stiftsstyrelsens strategiplan. Utifrån denna grund sker årlig verksamhetsplanering och budgetering. Att sätta upp mål och utvärdera dessa har inte varit enkelt och vi är fortfarande i ett lärande här.

Det finns en del kritik kring detta med målstyrning i kyrklig verksamhet. Har stiftsorganisationen anammat New Public Management?

– Nej, långt därifrån. Och här kommer det tredje området in som jag gärna vill lyfta fram: dialogen! Stiftsorganisationen har de senaste åren haft ett levande samtal med stiftets församlingar och pastorat. Vi har verkligen velat lyssna in och fånga upp vad församlingarna behöver och önskar. Ur den dialogen har till exempel stiftets servicebyrå fötts.

Stiftsdirektor Pether Nordin har cyklat många mil i Linköpings innerstad även om han blir kvar på deltid. Kyrkan stannar hur som helst i hans hjärta.

”Vi har en ekonomisk verklighet att förhålla oss till. Ingen organisation kan leva över sina tillgångar”

– Målen för verksamheten har formulerats utifrån samtal med prostar, kyrkoherdar och stiftsorganisationens medarbetare inom respektive kompetensområde. Det är inget som har satts uppifrån, från direktor, biskop eller stiftsstyrelse för att kontrollera, belöna eller bestraffa. Hela syftet är att rikta resurserna, formulera för oss själva vad vi vill att vårt arbete ska leda till och sedan följa upp att vi går i den riktningen. Allt för att främja livet i församlingarna så gott vi kan.

– Den årliga verksamhetsplanen formuleras av dem som arbetar med sakfrågan och följs också upp av desamma. Det finns alltså en stor tillit i styrningen. Däremot har vi en ekonomisk verklighet att förhålla oss till. Ingen organisation kan leva över sina tillgångar. Ekonomistyrning har blivit viktigare i kyrkan. Vi har ett ansvar att förvalta medlemmarnas pengar på bästa sätt.

sedan han tillträdde för åtta år sedan. Nu styr han kosan åt annat håll,
Foto: Zandra Erikshed

2020 var ett tufft år för stiftsorganisationen och du har behövt fatta några svåra beslut.

– Ja. Pandemin som i första hand varit – och fortfarande är – en hälsokris har för många organisationer utvecklats till en ekonomisk kris. Jag tycker att vi i stiftsorganisationen har hanterat hälsoriskerna och verksamheten bra. Vi var tidigt ute och rekommenderade hemarbete och mycket har ställts om, digitaliserats och anpassats. Runt 70 procent av det vi planerade att göra har genomförts, vilket är imponerande. Det visar på en stor anpassningsförmåga i organisationen.

– Samtidigt stod vi inför en situation där intäkterna på Vårdsnäs stiftsgård, Gransnäs ungdomsgård och Vadstena folkhögskola – alla med mer eller mindre direkt påverkan på stiftsorganisationens ekonomi – sjönk kraftigt. Vi drog i handbromsen, införde anställningsstopp och såg över alla kostnader i verksamheten. Under året gjorde gårdarna en fantastisk insats genom att införa

korttidsarbete och söka andra stödåtgärder från staten och kyrkan på nationell nivå. Medarbetarna har slitit hårt under stor osäkerhet.

– Samtidigt med den akuta påverkan från pandemin såg vi en alarmerande utveckling av stiftets ekonomi den kommande femårsperioden. Nya prognoser för kyrkoavgiften visade att stiftets intäkter slutar att öka och ligger i stort sett oförändrade fram till 2025. Detta samtidigt som personalkostnaderna ökar med cirka 2,5 procent årligen. Om inget gjordes skulle de kommande åren innebära stora underskott, det egna kapitalet utarmas och organisationen hamna i likviditetskris 2023/2024.

Så vilka åtgärder har vidtagits?

– Ett insatspaket om tio punkter arbetades fram för stiftsstyrelsen att ta ställning till. Då två av åtgärderna som skulle ge en rejäl positiv påverkan – höjning av stiftsavgiften och minskning av bidragen till församlingar och pastorat för institutionssjälavård – avslogs, återstod ett tufft åtstramningspaket. 12 tjänster avvecklades, varav flertalet var vakanser eller kunde lösas med naturliga avgångar. Uppsägningar gick dock inte att undvika och 5 medarbetare blev föremål för arbetsbrist. De kommande åren kommer vi också att se över fastighetsbeståndet. Färre anställda och ett mer flexibelt arbetssätt gör att vi sitter med alldeles för mycket kontorsyta och en orimlig kostnad på cirka 75 000 kr per person och år.

– Det har varit smärtsamma beslut, men nödvändiga. Uppdraget har varit att skydda vår förmåga att främja, tillse och förvalta och att säkerställa stiftsorganisationens ekonomiska förutsättningar till 2025. Det har vi gjort.

Organisationen, verksamhetsstyrningen och dialogen med församlingar och pastorat. Vad är det fjärde området?

– Relationen med de förtroendevalda. Den har utvecklats mycket. De senaste årens fullmäktigemöten har jag lämnat gladare än jag var när jag kom – de ger mycket energi och lust. Stiftsstyrelsen har varit oerhört kompetent och stöttande. Jag har känt ett stort förtroende och stöd och verkligen tyckt mycket om att arbeta ihop med dem.

En rolig del av arbetet, låter det som.

Vad har du annars tyckt mest om?

– Arbetet med ledningsgruppen. Vi har blivit ett tigt gäng med omsorg om helheten och förmåga att tänka klokt tillsammans. Och våra fantastiska medarbetardagar. Det har varit oerhört fint att alla har samlats och delat jobb, tro och liv.

Du blir kvar i organisationen på halvtid.

Vad ska du göra?

– Jag blir en resurs inom arbetet med visitationer och församlingsinstruktioner, där jag kan vara med och stötta församlingarna i att förvalta sina resurser. Sen får jag mer tid för mitt arbete i Diakonia och Stadsmissionen och för släktgården i södra Dalarna, där jag bor granne med kyrkomötets ordförande Karin Perers. Och så ska jag bli farfar i vår. Det blir fantastiskt! ☺

”Vi har blivit ett tigt gäng med omsorg om helheten och förmåga att tänka klokt tillsammans”

Coronan slog till – och på bara några dagar ordnades en ny tv-gudstjänst i Askeby kyrka. "Det är som ett ingripande från ovan", sade SVT:s producent Johannes Söderberg.

SVT:s räddning fanns i Askeby

Bryderiet för Sveriges Television var stort en vecka innan palmsöndagen. I lådan, redo att sändas, låg fyra vackra och utmärkt producerade gudstjänster, bland annat en från Ulriksdals slottskapell med predikan av överhovpredikant biskop Johan Dalman i närvaro av själve konungen, med kronprinsessan läsande evangelietexten. Problemet? Bara det att gudstjänsterna spelats in innan coronaviruset satt sina klor i Sverige.

Kyrkbänkarna var fullsatta av gudstjänstbesökare. Kunde detta verkligen sändas? Och om inte, vad skulle sändas istället?

Samtidigt gjorde sig Linköpings biskop Martin Modéus funderingar. Kan vi hjälpa SVT, vars team normalt sett finns i Linköpingstrakten?

Ett mejl gick iväg från biskopen, och att säga att redaktör Söderberg blev glad att få det är en underdrift.

– Du anar inte hur viktigt detta var, säger Johannes Söderberg.

Sedan gick allt väldigt snabbt. På mindre än en vecka skulle en kyrka hittas, teknik riggas, musiker vidtalas, en hel ekumenisk skara förebedjare och andra medverkande bjudas in och hela programmet planeras i detalj.

Beslutet blev: Inspelning i Askeby kyrka öster om Linköping, fredag två dagar innan sändning. På plats: inspelningspersonal och medverkande, totalt ett drygt tiotal personer. Inga gudstjänstbesökare.

Så blev det dags. Sändningsproducent Per-Ola Hellberg och scripta Lena Carmesten inne i inspelningsbussen höll koll och kommunicerade

med Johannes och fotograferna inne i kyrkan. Med allt på rätt plats kunde inspelningen börja:

Det första momentet är biskopens inledningsord, och direkt efter dem sjunger en trio musiker under ledning av domkyrkoorganisten Sara Michelin psalm 135 – Se vi går upp till Jerusalem. Det är så vackert att man får tårar i ögonen.

– Jättebra, säger Johannes Söderberg, det var så fint att vi vill höra den en gång till.

Musikerna (som redan övat i flera timmar) suckar och skrattar. Detta var bara en soundcheck, den riktiga inspelningen kommer sedan. TV är intensivt och tar tid.

Gudstjänsten fortsätter med sina olika moment. Fader Misha Jaksic från den ortodoxa församlingen i Linköping och Frälsningsarméns kårledare Marie Willermark ber förbön. Det följer cellomusik och en gossopran. Biskop Martin predikar.

Han knyter coronaepidemin till den dubbla känslan på palmsöndagen – både svårigheterna och rädslan inför det som kommer, och samtidigt den onekliga glädjen över att Jesus faktiskt är här.

– Lärjungarna sjöng och jublade när Jesus red in i Jerusalem, men förmodligen fanns en hotets ton i deras magar – han hade ju berättat vad som skulle hända. De sveptes med av Stilla veckans kast mellan hopp och förtvivlan, med sångerna vid det första nattvardsbordet fram till de skärande klanger av spikar. Och sedan den tredje dagens jubel.

När inspelningen är slut finns lättnad och glädje. ☺

"Lärjungarna sjöng och jublade när Jesus red in i Jerusalem, men förmodligen fanns en hotets ton i deras magar"

TEXT
OCH FOTO
MAX WAHLUND

Tv-producent Johannes Söderberg samtalar med biskop Martin Modéus under inspelningen av gudstjänsten i Askeby kyrka. Vid pianot domkyrkoorganist Sara Michelin.

”Digitala möten funkar faktiskt bra”

Nästan från en dag till nästa ändrades mötesstrukturerna i Linköpings stiftsorganisation. Folkhälsomyndighetens rekommendationer i mars 2020 tvingade oss att tänka i nya banor. Tekniken fanns där redan, men nu blev vi tvungna att använda den. Och det har faktiskt gått oväntat bra.

Tisdagen den 17 mars bytte Linköpings stiftsstyrelse möteslokal från Maria-salen på stiftskansliet till det digitala mötesrum som Svenska kyrkans program Pexip tillhandahåller. Ordförande biskop Martin, mötessekreterare Pether Nordin och protokollförare Helena Lundberg satt tillsammans i ett rum på kansliet, medan de tjugotalet ledamöterna deltog antingen via sina skärmar eller sina telefoner från hemmen i Norrköping, Järforsen, Västervik och många andra platser i Linköpings stift.

Visst var det lite krångel i början innan alla fick rätt på tekniken, men förvånansvärt snart fann sig alla till rätta och kunde diskutera de frågor som behövde diskuteras och fatta de beslut som behövde fattas. Och de digitala mötena blev ungefär hälften så långa som de fysiska. Inget gemensamt kaffe med småprat, inga gemensamma luncher. Och att delta via en skärm inbjuder inte direkt till långa inlägg.

De digitala mötena etablerade sig snabbt i ett samhälle som rekommenderades att hålla avstånd. Och snart kom det goda råd i olika forum om hur

man kan tänka för att digitala möten ska fungera. Ordföranden i stiftsstyrelsens arbetsutskott, Mats Ludvigsson, valde att leda mötena på distans hemifrån i stället för från kansliet.

– Jag tycker att det generellt har gått förvånansvärt bra. Men visst missar man en del dimensioner. Försnack och förankring går ju bort. Och man behöver vänta in ledamöterna på ett annat sätt. Man ser inte om folk sitter och funderar på något som man kan se i ett fysiskt möte.

Krävande roll

Rollen som ordförande är redan krävande i fysiska möten. Har man rollen digitalt kräver det ännu lite mer. – Man måste vara påläst och kunna förklara ärendena och vidden av den fråga man jobbar med. Alternativen måste vara extra tydliga.

Och så får man ställa förankringsfrågor till dem som inte uttalat sig i ett ärende.

Mats Ludvigsson tycker det är tur i oturen att detta stopp för fysiska träffar inföll under år tre i mandatperioden. De sju ledamöterna i arbetsutskottet har arbetat tillsammans i två år och lärt

känna varandra bra och har ett gott självförtroende som grupp.

– De digitala mötena skulle kunna vara en fara för demokratin. Det kan finnas ledamöter som har svårt att ta

till sig tekniken. Men jag bedömer att vi kunnat genomföra demokratiska möten under året och fattat samma beslut som vi skulle ha fattat om vi hade suttit tillsammans.

Större sammanhang

Thea Ringborg är ordförande i Svenska Kyrkans Ungas distriktsstyrelse i Linköpings stift. Även hon har erfarenhet av att leda styrelsemöten. Men hon har även deltagit i betydligt större sammanhang, bland annat i Svenska Kyrkans Ungas Riksårsmöte i augusti. Där deltog runt hundra personer från hela landet.

– Det gick förvånansvärt bra och vi hade inte så mycket tekniska svårigheter. Vi satt samlade stiftsvis och visst kände vi en viss distans till de andra. Man får ju inte samma anknytning till de andra stiftet som när man träffas fysiskt.

Thea Ringborg har erfarenhet av programmet Zoom

där mötesledaren kan dela in deltagarna i mindre grupper där de kan ha diskussioner. Man kan även skapa egna chattrum om man vill prata enskilt med någon annan. Hon tror att yngre människor haft lättare att ta till sig tekniken eftersom många av dem är vana vid att spela datorspel online med chattfunktioner och umgänge på distans.

– Vi yngre har större teknisk vana och behöver inte instrueras om hur vi ska göra.

Thea Ringborg ser inte att de digitala mötena utgör något hot mot

”Det gick förvånansvärt bra och vi hade inte så mycket tekniska svårigheter”

Thea Ringborg

”Visst missar man en del dimensioner. Försnack och förankring går ju bort”

Mats Ludvigsson

demokratin. Distriktsstyrelsen har diskuterat framtiden och möjligheten av att – åtminstone delvis – fortsätta med de digitala mötena.

– Vi har samtalat om det. De som bor långt från Linköping kanske kommer att delta på distans. Vi har ju sett att det fungerar. Våra möten brukar ligga på vardagkvällar och för dem som har långt att åka kan det vara bra att kunna göra det digitalt. ☺

TEXT
HELENA
LUNDBERG

Fatta beslut på distans

Den 26 mars 2020 meddelade kyrkostyrelsen riktlinjer för beslutsfattande under särskilda omständigheter. Kyrkostyrelsen bedömde att samhällets aktuella behov av att begränsa smittspridning var överordnat kyrkoordningens krav på fysisk närvaro vid beslutsfattande.

Mötesordföranden behöver inte befinna sig på den plats där sammanträdet äger rum.

Deltagandet ska företrädesvis ske genom ljud- och bildöverföring i realtid eller endast ljudöverföring. Samtliga ledamöter ska kunna delta på lika villkor. Ledamöter som deltar på detta sätt ska anses närvarande på sammanträdet.

Om ett sammanträde enligt kyrkoordningen ska vara offentligt ska detta krav anses uppfyllt om de personer som befinner sig på den fysiska plats där sammanträdet äger rum enligt kallelsen kan följa sammanträdet via en ljudöverföring i realtid. Linköpings stiftsfullmäktige höll under hösten två sammanträden som direktsändes via stiftets hemsida.

Vår tillvaro håller andan

Människan har alltid bearbetat svåra upplevelser genom konsten. Efter coronasmittans ankomst formulerades bön och sång på flera sätt. Biskop Martin Modéus skrev en bön, som fångades upp och tonsattes av Andreas Jansson, kyrkomusiker i Ljungskile församling i Göteborgs stift. Snart efteråt skrev Kerstin Hesslefors Persson och Karin Wall-Källming en psalm som uttrycker både osäkerheten som drabbar oss och det hopp vi ändå håller fast vid.

Psalm: "Vår tillvaro håller andan"

TEXT: Kerstin Hesslefors Persson
MUSIK: Karin Wall-Källming
Våren 2020

$\text{♩} = 80$

Am Am7 Dm7 Dm7/C Dm6/B

Vår till - va - ro håll - ler an - dan, vi tre - var med
(Vet) in - te vad som är sä - kert, vårt land - skap för -
(Vår) fram - tid är all - tid o - känd, men hopp - pet är

5 Dm7/A E/G# Am C/G F C7/E

kraft - lö - sa tag. I vän - tan som sak - nar rikt - ning blir
lo - rar kon - tur. Att le - va i i - so - le - ring hör
ald - rig ta - bu, i o - viss - het le - ver til - lit, den

8 Dm Dm7/C 1. 2. Bm7-5 E 3. Bm7-5 rit. E E7 A

fram - ti - den sår - bar och vag, Vet
in - te till män - skans na - tur. Vår
tid som vi har är just nu. Just nu.

Vår tillvaro håller andan,
vi trevar med kraflösa tag.
I väntan som saknar riktning
blir framtiden sårbar och vag.

Vet inte vad som är säkert,
vårt landskap förlorar kontur.
Att leva i isolering
hör inte till mänskans natur.

Vår framtid är alltid okänd,
men hoppet är aldrig tabu.
I ovisshet lever tillit,
den tid som vi har är just nu.

Biskop Martins bön i coronasmittans tid

Gud, du som är nådens och modets Gud,
vi ber om din hjälp i den tid då sjukdomen
sprider sig över vår värld och vårt land.

Vi kommer till dig med rädsla, vilsenhet och
bön om kraft, med vår oro för anhöriga och
vänner som bor i utsatta områden.

Särskilt ber vi för alla människor på flykt,
som är i svåra situationer och med alltför
litet skydd för kropp och hälsa.

Vi ber för alla som arbetar i vården.

I nödens tid, låt våra handlingar vara en del
av svaret på våra böner.

I kristider är det naturligt att samhället vänder sig till kyrkan för andligt ledarskap. Några veckor efter det att coronan slagit till i Småland och Östergötland publicerade Correns chefredaktör Christer Kustvik en stor intervju med biskop Martin Modéus.

Biskop Martin Modéus om coronakrisen: "På ett sätt är man mer utlämnad i den personliga krisen, om man inte har starka band omkring sig. I samhället är alla i samma kris. Vilket ger ett annat sätt att

Biskop Modéus: "Vi behöver

ÖSTERGÖTLAND

"Det som spontant sker är att människor förs närmare varandra" säger biskop Martin Modéus i en intervju om coronakrisen.

Vårsolen lyser stark över Linköping och vanligtvis hade vi där vi går. Ågatan upp mot stiftskansliet, mött mängder av glassätande Linköpingabor.

Men inte denna eftermiddag, i april 2020 är ingenting som vanligt.

Vi kliver in på stiftskansliet där vi stämt träff med biskop Martin Modéus för att höra hur han, Svenska kyrkans högste ledare i vår region, ser på coronakrisen.

Hur upplever du den här tiden?

– Det är en svår tid. Vi måste böttna i medkänslan för varandra och det rent praktiska stödet som vi kan ge varandra för att bygga ett gott samhälle. Det handlar om allting från att le vänligt mot varandra, vinka, till att göra vad man kan i sitt arbete för att få samhället att rulla på, och hämta matkassar eller ringa telefonsamtal till äldre och även böttna i bön

för varandra och be för samhället. Det är ett brett spektrum av vad vi kan göra, men i grund och botten är det en ovan situation för oss.

Går den här krisen att jämföra med något annat du upplevt under din tid inom kyrkan?

– Det är ju inte så att landet inte har varit utsatt för prövningar, som tsunamin, Estonia och politiker som blivit mördade, men ett virus som bara fortsätter och fortsätter, där vi inte vet hur det tar slut, det är nytt.

Vad händer med människor i kris, enligt dina erfarenheter?

– Det första som händer är att man förlorar orienteringen lite grann. Det känner jag igen från de här oli-

ka kriserna. Där måste vi vara glada och tacksamma att vi lever i ett så välordnat samhälle som vi gör. För även om förvirringen blir stor så sätter samhället igång, det har vi sett även under den här tiden.

– Sen finns det ju en existentiell sida av det hela, att livet är sårbart, att livet är ändligt. Mina anhängare kan tas ifrån mig, vad gör jag då? Det ställer oss in i alla stora frågor, Gud, meningen med livet och bön. Hur talar vi med varandra och hur talar vi med det vi inte förstår, Gud – om vi nu vill använda det namnet.

Tror du att människor reagerar likadant i samhällslig kris som i en personlig kris?

– Ja, det tror jag. Det är i

grund och botten samma reaktionsmönster. Sen finns en del skillnader. På ett sätt är man mer utlämnad i den personliga krisen, om man inte har starka band omkring sig. I samhället är alla i samma kris. Vilket ger ett annat sätt att stödja varandra. Jag vill gärna uppmana alla som är med i kyrkan, eller som tycker om kyrkan, att vara med som bärare i bönen och om tanken. Hela samhället behöver kroka arm på så många sätt som möjligt och ju fler armar vi krok i, desto starkare blir vi i nödens tid. Vi har inte råd att säga att "dom men inte dom", vi måste hjälpas åt.

Hur har din arbetssituation påverkats de senaste veckorna?

– Mängder blir inställt, som inte går att genomföra, och mängder kommer till, när vi behöver tänka om och göra nytt. Våldigt mycket gör vi på ett annat sätt. Gudstjänster kanske inte går att genomföra, för att man inte kan vara så många i en lokal, men då kanske kyrkan står öppen och där finns en präst som man kan be tillsammans med. Man spelar in gudstjänster och lägger ut på nätet.

På söndag leder Martin Modéus en gudstjänst i Askeby kyrka som direktsänds i SVT2 kl 10.00.

– Det känns meningsfullt, det talar rätt in i en tydlig tid. Predikan och budskapet fungerar som vanligt, vi stäl-

stödja varandra."

FOTO: FRIDA GLENNING STRÖBERG

Martin Modéus har varit biskop i Linköpings stift sedan 2011.

FOTO: FRIDA GLENNING STRÖBERG

Askeby kyrka utanför Linköping, där Martin Modéus håller tv-sänd gudstjänst på söndag, var ursprungligen en klosterkyrka från tidig medeltid.

FOTO: MARIA BERGENDAHL

På söndag håller Martin Modéus en gudstjänst som direktsänds i SVT2 kl 10.00. "Predikan och budskapet fungerar som vanligt, vi ställer vår tid och vår tids frågor bredvid Bibelns människor i deras tid."

FOTO: FRIDA GLENNING STRÖBERG

varandra väldigt mycket"

ler vår tid och vår tids frågor bredvid Bibelns människor i deras tid. Och så får de prata med varandra. Det är en av kyrkans stora skatter, att vi har en massa vänner som vi tänker och ber tillsammans med, inte bara i rummet utan även i historien. Helgonen, människor i den bibliska historien som grät och skrek och var arga på Gud, och stödde och var arga på varandra.

Hur reagerar du personligen i såna här tider?

– Jag ber. Jag försöker fråga människor hur de har det, försöker höra av mig. Sen har jag vissa behov av handlingskraft i mitt arbete. Men arbetet i kyrkan är upplagt så det ska fungera och att alla vet vad de ska göra utan att chefsledet ger detaljinstruktioner. Sen är jag som alla andra orolig för nära och kära. Hur har kyrkorna i stiftet

påverkats av förbudet mot allmänna sammankomster med fler än 50 personer?

– Varje församling och pastorat är självständig och tar egna beslut. I vissa församlingar i Linköping, till exempel, har man ställt in offentliga gudstjänster, man bedömer att risken för smittspridning skulle vara för stor. Det kan fortfarande finnas någon som leder en kort bön vid gudstjänsttiden, men man annonserar inte ut det som gudstjänst.

Hur tror du människor ska tänka, när den värsta krisen är över, för att komma igen mentalt efter en sån här tung tid?

– Framför allt genom att

koppla upp sig mot andra människor och mot Gud. Vi behöver varandra väldigt mycket. Dela tankar och komma ihåg att sorg och omskakning i livet inte går över direkt bara för att den yttre påverkan är borta. Har man fått sin grundtrygghet rubbad genom att nära människor har dött, eller att man förlorat arbetet eller att man insett sin egen ändlighet, sånt sitter kvar. Det är jobbigt, men det är också portar in i det inre livet som har öppnats. Man kan kanske våga gå in i den porten. Plötsligt behöver man läsa sitt liv utifrån ett sammanhang som inte bara handlar om den vanliga vardagen. Att man som människa är en del av ett sammanhang

som både finns här och i tidens djup.

Är det du beskriver en positiv effekt av krisen?

– Jag vill inte tala om detta som något positivt, men däremot tror jag att människan har en läkande kraft som man kan använda nu och i efterhand. I nöden öppnas vissa dörrar som annars är stängda. När jag tvingas möta tanken på mitt livs ändlighet händer det något med mig – det behöver ju inte innebära att man blir religiös, men man kanske börjar se på livet på ett nytt sätt.

– Om man tittar på de kriser vi har levt i, flyktkrisen, klimatkrisen och coronakrisen, egentligen är vi ju mitt uppe i alla tre, så ser vi att det som spontant sker är

att människor förs närmare varandra – hjärta till hjärta, också när vi inte kan mötas. Det finns somliga som vill sära på oss, men den spontana reaktionen är "nu hjälps vi åt". Det säger något om människan och hur Gud har skapat människan. Det finns latent i oss att sträcka oss mot varandra och kyrkan har en uppgift att finnas som en tröstare och medbedjare i så här svåra tider.

Vi går ut till domkyrkan för att fotografera och när vi är klara och har sagt tack och hej avslutas vårt möte med biskopens ord:

– Guds frid.

Christer Kustvick

Christer.Kustvick

@ostmedia.se

Fakta

- Namn: Martin Modéus.
- Född: 1 mars 1962 i Jönköping.
- Familj: Gift med Marianne Modéus. De har fem barn

- från tidigare äktenskap.
- Bor: I Biskopsgården på Ågatan intill domkyrkan.
- Yrke: Sedan 2011 biskop i Linköpings stift.

De som sår under tårar
 skall skörda med jubel.
 Gråtande går de
 och sår sin säd.
 Jublande kommer de
 och bär sina kärvar.

Ps 126:5-6

1

2

3

Diakon- och prästvigning 2020 i Linköpings domkyrka

Carolin Falk, Elisabeth Roos, Cia Kågedal, biskop Martin Modeus, Helena Borgenback, Eva Fremred, Katarina Grahn, Elin Kindseskog.

Foto: Daniel Lönnbäck

4

5

6

1 Under valnötsträdet på Pilgrimscentrum. Eva Hagström, Emanuel Eriksson och Per Rosenberg.

Foto: Emanuel Eriksson

2 Stiftets konfirmandkampanj "Du är viktig."

Foto: Lina Möller

3 Hannah Klint Lidegran, kyrkoherde i Tranås pastorat.

Foto: Katarina Sandström Blyme

4 Vårdnäs är alltid en mötesplats där man får god mat och ett varmt mottagande. I förgrunden Michael Nilsson.

foto: Emanuel Eriksson

5 Marie Kaliff i klosterträdgården. Pilgrimscentrum, Vadstena.

Foto: Emanuel Eriksson

6 Stiftskansliet.

Foto: Steve Nyström

7 Camping de luxe på Vårdnäs.

Foto: Emanuel Eriksson

7

NOTISER

Anna Toivonen och Pekka Pykäläinen.

Nya kyrkohandboken i bruk på fem minoritetsspråk

På pingstdagen togs den nya kyrkohandboken i bruk på fem minoritetsspråk: finska, meänkieli, nordsamiska, lulesamiska och sydsamiska. I Linköpings stift blir den finska versionen mest använd.

– Den finska versionen är faktiskt bättre än den svenska, säger prästerna Anna Toivonen och Pekka Pykäläinen med ett skratt.

I Linköpings stift finns gudstjänstfirande finskspråkiga församlingar i Linköping, Norrköping, Finspång och Motala och de präster som betjänar dessa är Anna Toivonen och Pekka Pykäläinen. Anna Toivonen var en av referenspersonerna för texterna under översättningsarbetet. När jag träffar Anna och Pekka är det tydligt att båda är nöjda med arbetet.

– Det här är fantastiskt, säger Pekka Pykäläinen.

– Att få fira vår svenskkyrkliga gudstjänst på vårt eget språk, det är något alldeles speciellt! Och det är också väldigt lutherskt. Gudstjänsten ska ske på församlingens eget språk.

Anna Toivonen berättar om tankarna i översättningsarbetet.

– Man har velat vara melodi- och texttrogen så långt möjligt, innehållsmässigt och teologiskt. Det har även varit viktigt att kunna känna igen melodierna oavsett språk.

TEXT
OCH FOTO
MAX WAHLUND

EN FÖRSAMLING HAR BLIVIT TVÅ

Att det bildas nya församlingar inom Svenska kyrkan är inte särskilt vanligt, men 1 januari 2020 hände det i Slaka-Nykils pastorat. Då delades Slaka församling i Lambohovs församling och Slaka församling.

Stadsdelen Lambohov i södra delen av Linköping byggdes ut under 1980-talet och blev då en del av Slaka församling. Så har det varit i drygt trettio år, men nu har det blivit förändring.

– Under årens lopp har det blivit allt tydligare att det är rätt väg att gå, men vi har skyndat långsamt och låtit tanken mogna och beslutet växa fram under en längre tid, säger kyrkoherde Maria Åkerström.

Ikonen föreställande Jesus med en uppslagen bibel med orden "Var inte rädd", och ett regnbågs-tecken finns i S:t Petri kyrka i Västervik.

"Att vara en radikal kyrka är inte att stå på några barrikader. Däremot är det att förkunna alla människors lika värde. Det kan leda till att man inte blir populär hos alla – men det kan faktiskt också leda till att man blir nästan oproportionerligt populär hos vissa. Så hur man uppfattas av andra får man inte bry sig om. Man får hålla sig till saken."

Mats Hermansson, tidigare domprost i Visby, målare av presenningsikoner och sommarboende i Flivik, Misterhults församling.

Lokal tjära

Inära samverkan med många föreningar och företagare, främst inom stiftet, fördjupas arbetet med att få fram helt igenom lokalt odlad, framställd och använd tjära för vård och underhåll av de kyrkor som har tjärade spåntak i stiftet. Här tänds den nya tjärdalen i Björsäter i juli 2020 under festliga former.

Foto: Niclas Fredriksson

HEJ DÄR!

EMELIE MALMBORG

Projektledare för lokal-försörjningsplanering i stiftsorganisationen.

Vad är en lokalförsörjningsplan?

– En lokalförsörjningsplan (LFP) visar vilka fastigheter man har, vad de kostar och hur de används. Men framförallt är det en plan för hur fastigheterna ska användas, utvecklas och tas om hand framöver.

– Det är lätt att tro att LFP mest är en fastighetsfråga, men det viktiga är verksamheten. Därför utgår LFP från församlingsinstruktionen, församlingens grundläggande uppgift och den verksamhet man vill bedriva.

Varför ska man göra en LFP?

– Kyrkomötet beslutade 2016 att alla församlingar och pastorat

ska ha en LFP till 2022. Arbetet ger bra koll på fastighetskostnaderna framöver, så att man kan ta väl avvägda beslut kring sina fastigheter.

Men vad gör stiftet?

– Vår roll är att utbilda och ge stöd till alla församlingar och pastorat. Vi ordnar utbildningar för att komma igång och samlingar för att utbyta råd och tips längs vägen.

– För att hjälpa alla igång har vi tagit fram ett gemensamt sätt att samla ihop underlag i form av ekonomi, bokningsstatistik, energi och underhållsbehov. Detta har vi sammanställt till diagram som arbetsgrupperna får. På så sätt kommer man igång smidigt och alla får ett liknande underlag att arbeta med. Eftersom man gör lika kan vi se hur det ser ut i stiftet i stort och visa jämförelser mellan olika pastorat och församlingar.

Hur går det då?

– Det går jättebra, nästan alla är igång och det är bra fart på arbetet. Pandemin gör vissa saker svårare, som förankring i församlingen, men man upplever också att det är lite lättare att få tid till det här strategiska arbetet.

Vad tycker man om arbetet?

– Många säger att det är komplext, men intressant och viktigt. LFP knyter ihop församlingsinstruktionen, verksamheten och fastighetsförvaltningen och det är nytt och inspirerande för många.

Vad kommer stiftet att göra framåt?

– Vi fortsätter att stötta församlingar och pastorat med arbetet. När de startar är det mycket frågor kring underlag, statistik och diagram. Att planera vilka som ska vara med, förankring och kommunikation är viktigt och där påminner vi och hjälper till. Vi kan hjälpa till att föreslå och räkna på olika åtgärder för energieffektivisering.

Till sist, är det någon som redan är klar?

– Ja, i november antogs de två första färdiga planerna, i Norra Tjust och Domkyrkopastoratet.

TEXT
STEVE
NYSTRÖM

Pilgrimscentrum fick en ny chef: Rickard Borgenback. Hans första år på PC blev något utöver det vanliga.

”Vår livsnerv och vårt signum”

Det har varit ett omtumlande första år på många sätt. Vår familj kom från Gävle till Vadstena med vårt stora flyttlass precis lagom till att pilgrimsteologiskt seminarium gick av stapeln i februari. Men ganska snart kom allt att ställas på ända. I början av mars var coronavirusets spridning ett faktum och verksamheten 2020 kom sedan att präglas starkt av det. Under mars och april fick vi hålla café och butik stängt och bönelivet fick förläggas utomhus. Samtidigt tog vi väl vara på denna tid med att tänka för framtiden, rensa och corona-anpassa verksamheten. I maj månad var läget bättre och vi kunde öppna delar av verksamheten igen. Snart stod vi inför en vandrings-säsong och en pilgrimssommar som skulle visa sig bli den mest besökta på länge – det blev tydligt att många fler än vanligt ville ”hemestra” i Vadstena.

200–250 cafégäster besökte oss dagligen under juli–aug månad. Klosterkyrkan hade 800–2 000 besök per dag under samma period, så det var en intensiv tid. En nyhet under pilgrimssommar var våra återkommande ”prova på-pilgrimsvandringar” torsdagar med övernattni-
ning i Rogslösa och vandring till Vadstena. Det blev en succé med många entusiastiska och nöjda deltagare.

Under 2020 började vi också se frukten av stiftets arbete med pilgrimsutveckling. Inför vandrings-säsongen gjordes en satsning på att lyfta fram sträckan Jönköping–Vadstena som en attraktiv destination för hållbar turism och pilgrimsvandrande. Leden har skyltats, digitala kartor har tagits fram och ett nätverk av bra ställen för pilgrimer att övernatta och äta, ”Pilgrims Welcome”, har identifierats och rustats för uppgiften. En kampanjsida för satsningen finns på www.stbirgittaways.se. Vi såg att det blev ett attraktivt alternativ för många svenska pilgrimer som annars tänkt vandra utomlands.

Därefter kom så ”den andra vågen” av coronaviruset.

Eftersom våra lokaler är små såg vi ingen möjlighet att kunna hålla öppet och bedriva verksamhet på ett säkert sätt. Vi har tagit vara på denna tid genom att rusta oss för nästa vandrings-säsong och för framtiden. Vi har fortsatt arbetet med att förbättra Mariagården

som retreatgård och byggt om och anpassat café och butik på Pilgrimscentrum för att möta framtidens behov. Planen är att redan våren 2021 servera lättare luncher och smörgåsar i vårt ekologiska café. Butiken kommer också att få ett bredare sortiment med fler lokala produkter.

Mässfirandet, bönelivet i klosterkyrkan och bibeldelandet på Pilgrimscentrum har också kunnat pågå oavbrutet under hela året, trots coronaviruset, vilket jag är så oerhört tacksam över. Det är ju vår livsnerv och vårt signum. För att möjliggöra för människor att kunna delta i vårt böneliv, trots viruset, började vi i advent sända våra böner via

Facebook två gånger per dag samt bjöd in till digitalt bibeldelande dagligen via Zoom.

Linköpings stift och Pilgrimscentrum har fått ett nationellt uppdrag att leda en pilgrimsvandring till klimatmötet 2021 i Glasgow, Storbritannien. Projektet sker i samarbete med Växjö och Lunds stift och är en del av Svenska kyrkans nationella färdplan för klimatet. Planen är att vandringen ska starta i Vadstena under sommaren och vara framme i Glasgow lagom till klimatmötet 1–12 november. Vi bjuder nu in stift, församlingar, föreningar, företag och organisationer att delta i denna vandring, bön och manifestation för klimatet.

Pax et bonum! ☺

TEXT RICKARD BORGENBACK

Viktigaste sakerna på PC 2020

- ✓ Böneliv, retreator, pilgrimsvandringar och fördjupningsdagar
- ✓ Pilgrimsteologiskt seminarium 5–7 feb
- ✓ Pilgrimssommar 29/6–1/8
- ✓ Utveckling av pilgrimsleden Jönköping–Vadstena
- ✓ Ombyggnationer av café och butik på PC
- ✓ Förbättringar av Mariagården som retreatgård
- ✓ Förberedelser för klimatvandring till Glasgow

Rickard Borgenback

Född: 1967 (53 år)

Från: Piteå, Norrbottens län. Prästvigd 2009 för Luleå stift. Tidigare präst i Gävle, Uppsala stift.

Bor: Vadstena

Familj: Hustrun Helena (diakon i Motala) och fyra barn samt hund och katt

Enduroslingor – en tjänst åt vildbina

Vad har en enduroförare och ett vildbi gemensamt? Jo, båda gillar sand och öppen mark. En gillar att fara runt och spruta upp sand och den andra gillar att bygga bon i den blottlagda jorden. Linköpings stiftsorganisation jobbar med miljöarbete på många sätt – och ibland hittar man oväntade samband.

På flera håll i Linköpings stift har skogsslingor för enduro kommit till genom samarbeten mellan stiftsorganisationen och samarbetspartners, exempelvis länsstyrelsen, markgrannar och enduroklubbar. Enduro? Men det kan väl inte vara så miljövänligt, tänker du nu ...

– Jodå, det har sina fördelar – exempelvis för vildbina, berättar Bengt Palmqvist, enhetschef på stiftskansliet. Vildbin vill ha öppet och solbelyst. Och så behöver de ha sandmark att bygga sina bon i – det fixar enduroförarna!

Det här med bina började med en motion till stiftsfullmäktige. Där skriver ledamot Anders Wång (som för övrigt även är aktiv som kyrkvård i Ulrika) att man med ganska enkla medel kan hjälpa de 200 arter av vildbin som finns i vår del av landet. Det kan bland annat handla om att ge dem tillgång till sand och buskar eller bygga bihotell.

– Vi röjer buskar och bevarar gamla grustäckor och slänter på ett sätt som gynnar vildbina, berättar Bengt Palmqvist. Och när enduroförarna kör mellan träden är det ett sätt att hålla mineraljorden blottad.

Stiftsorganisationen och Länsstyrelsen Östergötland jobbar sedan några år med ett program för att på olika sätt gynna vildbin runt om i stiftet. Tommy Karlsson, samordnare för hotade arter och vilda pollinatörer, är glad att stiftsorganisationen tog det här initiativet. Och just nu förs samtal med länsstyrelserna i Jönköping och Kalmar, så att hela stiftet ska innefattas.

– Ofta är det vi som kontaktar markägare och ber om ett samarbete, berättar Tommy Karlsson. Jag har gjort platsbesök och analyser och därefter skrivit en rapport med en sammanställning av behov och förslag på insatser. Just nu arbetar vi på flera håll i stiftet med olika projekt.

Tommy berättar engagerat om vildbin och hur lite människor i allmänhet vet om dem. Vildbin lever inte i samhällen som honungsbin. De är solitärbin och honan lägger sina ägg på en lämplig plats i marken. De olika arterna är ofta specialiserade på olika växter. På vissa platser där man vet att

”Skogsvaktarna märkte ut en slinga och meddelade ’Här får ni åka!’ Det har fungerat jättebra!”

ett bi är specialiserat på en växt planterar man ut och förstärker beståndet på den platsen för att hjälpa biet. Men visste du att det finns hela 300 arter av vilda bin i Sverige och att de står för den största andelen av pollineringen? Faktum är att Östergötland är ett av landets artrikaste län när det gäller vildbin.

– Så vi ska inte förlita oss helt på honungsbiet, vi behöver ha en mångfald, de olika arterna behöver täcka upp för varann, säger Tommy Karlsson.

Så nu öppnar man upp grustäckor som varit igen-vuxna, man schaktar och skrapar av det översta skiktet på marken.

– Det låter våldsamt, säger Tommy, men det är inte alla arter som vill ha orört. En del arter vill att man rör om i naturen.

Och så kör man enduro ... Ja, tillbaka till endurokörningen som pågår här och där i stiftets skogar.

– Vi startade med att bygga en bana för enduro i Rumskulla, det var lite stökigt bland en del ungdomar där vid den tidpunkten, berättar Bengt Palmqvist. Vi tog kontakt med föräldrar. Skogsvaktarna märkte ut en slinga och meddelade ”Här får ni åka!” Det har fungerat jättebra!

Ett annat ställe för endurokörning ligger på fastigheten Ycke i Ulrika. Där har stiftsorganisationen samarbetat med en endurointresserad markgranne.

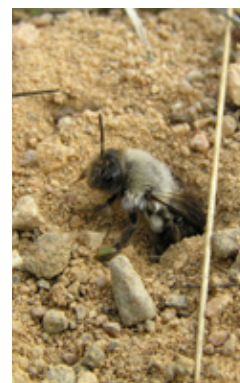
– Vi har tecknat avtal med en endurogrupp. De har fått göra en slinga, men under förutsättning att det kommer barn och ungdomar till del. Det är ett jättefint samarbete, de har till och med försökt betala mer än vi begärt, fast det vill vi inte, skrattar Bengt, vi tycker det här är jättebra!

– Vi vill att våra skogar ska nyttjas av allmänheten, säger Bengt. Och särskilt snälla vill vi vara mot dem som satsar på barn, då vill vi gärna upplåta mark. Detta är en del i stiftets miljösjatsning och precis vad vår förvaltningsstrategi handlar om.

Skapa bra livsmiljö för vildbin och upplåta skogsmark för enduroslingor, två till synes väldigt olika världar. Men i Linköpings stift är det två världar som möts i organisationens dagliga arbete för en bättre planet. ♻️

TEXT
PERNILLA
STRIDH

Fakta om vildbin

Östergötland är ett av landets artrikaste län vad gäller vildbin.

Vad bidrar då de pollinerande insekterna med i naturen? Jo, siffrorna talar sitt tydliga språk. Frukt och bär är beroende av insektspollinering. Liksom 70 procent av världens viktigaste jordbruksgrödor. I Sverige uppgår värdet av pollinering till minst 900 miljoner kronor per år. Honungsbin är viktiga lokalt och för vissa grödor, men vilda insekter står för en högre andel av pollineringen.

För till exempel vilda bär som blåbär utför sannolikt vildbin en övervägande del av pollineringen. För vissa grödor är också vildbin särskilt effektiva. När stora arter av vildlevande sandbin besöker äppelblommor lämnar de två-tre gånger mer pollen jämfört med tama honungsbin. Det krävs också bara några hundra honor av rött murarbi för att pollinera ett hektar äpple medan det behövs tiotusentals honungsbin för samma uppgift.

Källa: Länsstyrelsen Östergötland

*Foton vildbin:
Tommy Karlsson*

Vårdnäs stiftsgård berördes kraftigt av pandemin – både positivt och negativt. Ingenting var sig likt från mars och året ut.

Ett år som inget annat

Aret började som vanligt med konferensbokningar, kursverksamhet och möten för företag och myndigheter liksom för medarbetare i Linköpings stift. Men i början av mars kom Folkhälsomyndighetens rekommendationer om skyddande åtgärder för människor i olika riskgrupper i samhället. Och i dess spår började avbokningarna trilla in.

– Rädslan för vad pandemin kunde åstadkomma märktes bland våra gäster, säger stiftsgårdschef Jonas Ridderström. Många tog rekommendationerna på allvar och vågade helt enkelt inte träffas.

Ganska snart under vårvintern erbjöd regeringen och Tillväxtverket olika stödåtgärder för just den typen av verksamheter som Vårdnäs stiftsgård erbjuder. Både ekonomiska stödpaket och möjligheten att låta personalen korttidsarbeta. Från april till och med juni arbetade medarbetarna deltid enligt Tillväxtverkets reglemente. Påskbufféerna och firandet av Mors dag gick inte att genomföra. Men till sommaren hade gården så många bokningar och engagemang att personalen kunde arbeta heltid igen.

– Vi blev visserligen tvungna att ställa in det traditionella midsommarfirandet. Det har bara hänt en gång tidigare i Vårdnäs historia. Men å andra sidan hade vi fler konfirmandläger än vanligt, både från Linköpings stift men även från andra stift, framför allt Stockholm.

Sommaren blev annorlunda för många som inte kunde göra sina vanliga semesteraktiviteter eller resa utomlands. Så suget efter att kunna aktivera sig på hemmaplan, så kallad hemester, visade sig vara stort. Vårdnäs blev dessutom utvald som en av de klimatsmartaste semesteranläggningarna i Sverige av miljömärkningen Svanen. Personalen hade fullt upp med försäljning av lunchpaket och bokningar av både kanoter och grillplatser och möjligheten till glamping, även kallat camping de luxe – övernattnig i lite lyxigare

inredda vindskydd vid Stora Rengens strand. Glamping-säsongen pågick från slutet av april till långt in i oktober. De traditionella grillkvällarna kunde också genomföras om än på ett lite annorlunda sätt.

– Svenska kyrkan har ju försökt ställa om efter devisen "Vi ställer inte in, vi ställer om". Så ville vi också tänka. Vårdnäs är också ett sätt att vara kyrka.

Under våren erbjöd gården sig att leverera lunchpaket till skolelever som inte fick gå till sina skolor. Parkeringen fylldes snabbt med cyklar, mopeder och epatraktorer. Och lokalbefolkningen tog fasta på erbjudanden om luncher och fredagslådor.

– De var ett fantastiskt stöd för oss, säger Jonas Ridderström.

Stiftsdirektor Pether Nordin är mycket nöjd med hur stiftsgårdschefen och de andra medarbetarna på Vårdnäs stiftsgård har hanterat året.

– De har jobbat hårt och medvetet med bland annat avbokningsavgifter för att på något sätt hålla i ekonomin, säger han.

Hösten började bra i augusti och september. Men när den andra smittvågen kom i oktober tvärdog allt totalt. Och medarbetarna började åter igen att korttidsarbeta.

– Vi kan ju inte arbeta hemifrån med vår verksamhet. Så den här lösningen är ju så bra den kan bli i det här läget. Medarbetarna har ställt upp fantastiskt bra hela året. Tagit på sig andra arbetsuppgifter än de normala, ställt in semestrar så att vi kunde genomföra aktiviteterna i somras. Vi har burit varandra genom det här, säger Jonas Ridderström. En organisation som klarar sådana här prövningar är en stark organisation, med hjärtat på rätta stället. ♡

"Vi hade fler konfirmandläger än vanligt, även från andra stift, framför allt Stockholm"

TEXT
HELENA
LUNDBERG

FOTO
EMANUEL
ERIKSSON

Hallå där!

Johan Ilbäck

Restaurangchef

Vad bär du med dig från 2020?

– Jag började på Vårdnäs i november 2019 och hann anställa nya medarbetare till köket och matsalen och arbeta tillsammans med dem innan allt slog igen i mars. Det är oerhört tufft att vara så få anställda på plats och samtidigt försöka bedriva verksamhet i servicebranschen. Vi vet ju inte från en dag till nästa hur många gäster som vill komma, och Tillväxtverket ändrar ju reglerna hela tiden.

– Sommaren var väldigt hektisk eftersom vi på grund av reglerna inte kunde ta in extrapersonal, fast den var samtidigt rolig. Jag kunde inte ta den semester jag hade planerat, men det kändes kul att kunna ta emot gäster igen.

Hur är det att korttidsarbete?

– Som chef behöver jag ha daglig kontakt med mina medarbetare – det skulle inte fungera annars. Men annars tillbringar jag mycket tid i skogen med bössan. Närproducerat vilt är något av det bästa man kan äta.

Elin Nilsson

Husfru

Vad bär du med dig från 2020?

– När allt blev tyst hamnade vi i en situation där vi började hjälpa varandra över avdelningsgränserna. Vi hittade en gemenskap och kom varandra närmare.

– Vi gav inte upp utan började komma på idéer om hur vi kan driva gården. Vi jobbade till exempel vidare med konceptet med camping de luxe som slog igenom med dunder och brak i somras. Det var fullbokat från april och in i september.

Hur är det att korttidsarbete?

– Jag har blandade känslor.

Jag såg för mig all fritid jag skulle få, men så blev det inte. Mycket av mina tankar går till jobbet och hur ska det bli framöver.

– Man kan inte göra så mycket mer än bara vara i tiden och göra det bästa av det. Dricka kaffe och titta på fåglar – de finns oavsett vad som händer i världen.

Fredrik Pettersson

Konferens- och receptionsansvarig

Vad bär du med dig från 2020?

– Det var ett konstigt år. Vi började som vanligt i januari och sedan blev vi permitterade från april till juni och jobbade 40 procent. Men just den perioden ringde folk med ombokningar och avbokningar och hade frågor så vi i receptionen hade det väldigt hektiskt.

– Sommaren blev ju nästan som vanligt med kanotut-hyrning och glamping och lunchgäster. Vi hade så mycket att göra att jag nästan hade dåligt samvete när jag inte var på jobbet.

Hur är det att korttidsarbete?

– Det är trist att inte få träffa arbetskamrater. Och så blir man lite förslappad, tycker jag.

”Vi hittade en gemenskap och kom varandra närmare”

Extra stiftsbidrag

Bokningarna på Vårdnäs stiftsgård, Gransnäs ungdomsgård och Vadstena folkhögskola sjönk raskt när Folkhälso-myndighetens rekommendationer kom i mars 2020. Och så blev det på alla stiftsgårdar i Sverige. Stiftsdirektor Pether Nordin tog då tillsammans

med Jonas Ridderström, stiftsgårdschef och ordförande i den nationella stiftsgårdsföreningen, och Karin Hellgren, controller, initiativ till att inventera ekonomiutvecklingen och dess konsekvenser på Sveriges stiftsgårdar tillsammans med stiftsgårdscheferna.

Den 23 april skickade Linköpings stiftsorganisation ett brev till kyrkostyrelsen och kyrkokansliet med en vädjan om ekonomiskt stöd till följd av pandemins verkningar.

I november beslutade kyrkomötet att fördela 65 Mkr till Sveriges tretton

stift för intäktsbortfall och kostnadsökningar. Pengarna fördelas enligt en fördelningsnyckel som bygger på antal medlemmar i respektive stift. Stiftet får själva avgöra hur medlen används i en ansträngd situation.

Camping de luxe

Konceptet camping de luxe slog igenom med dunder och brak. Det var fullbokat från april och in i september.

2020 var inte bara coronavirus, det fanns ett liv vid sidan om. Biskop Martin Modéus var engagerad i dialog med människor av alla livsåskådningar och uppfattningar.

TEXT
KATARINA
SANDSTRÖM
BLYME

Levande tillsammans med Kristus – trots coronaviruset

Foto: Marie Amnéus Hagman

JANUARI Kyrkoherdemottagning i Dagsberg

Årets första kyrkoherdemottagning blev också årets sista – som kom att firas på vanligt sätt. 9 februari, innan pandemin börjat sprida ut sig i Sverige, fylldes Dagsbergs kyrka när Anna Gredelius Robbert välkomnades som kyrkoherde i Västra Vikbolandets församling.

FEBRUARI Utflykt med landshövdingen

Biskop Martin Modéus och landshövding Carl Fredrik Graf har ett gemensamt intresse av att få kunskap om Östergötlands alla delar.

I februari reste biskop Martin och landshövding Carl Fredrik Graf till Horn för att samtala med dem som bor i området. Vad finns det till exempel för utmaningar och fördelar med att bo på landsbygden eller en mindre ort?

Både äldre och yngre människor slöt upp i församlingshemmet. "Ett mycket berikande möte! Det var vänligt av dem som deltog att så frikostigt dela med sig av sina tankar och upplevelser av hur det är att bo i Horn" förklarade biskopen och landshövdingen efteråt.

Foto: Christer Jonasson Pihl

MARS Tre visitationer kunde genomföras

Tre visitationer kunde genomföras under året – efter nödvändiga anpassningar. 8 mars avslutade biskop Martin visitationen i Valdemarsvik och Ringarums pastorat med mässa i Tryserums kyrka. Årets andra visitationer ägde rum i Söderköping S:t Anna församling och Ydre pastorat.

MARS/SEPTEMBER
Samtal på Bokmässan

I mars kom en ny bok av biskop Martin. Den heter "Finna bönen som redan finns". Boken uppmärksammades bland annat på Bokmässan i Göteborg vid ett samtal med professor Cristina Grenholm.

Foto: Mikael Ringlander

Foto: Katarina Sandström Blyme

APRIL
Medverkan i lokalradio

Under året som gått har biskop Martin varit en efterfrågad person i media. Många har velat ställa frågor om hur pandemin påverkar människor, hur kyrkan ska förhålla sig etcetera. Här är biskopen på väg in till P4 Östergötlands redaktion i Linköping.

Foto: Gustaf Hull

OKTOBER
Visdomen kommer från öster

Svenska kyrkans samtalsdagar med de ortodoxa och österländska kyrkorna ägde rum i oktober. Norrköpings pastorat var värd och biskop Martin en av huvudtalarna.

– Vi lärde oss mycket av varandra och har många gemensamma frågor både att glädjas över och att brottas med, säger han. Här tillsammans med Maria Bard, diakon i Norrköpings pastorat, och fader Saliba Malki, präst i syrisk-ortodoxa församlingen St Gabriel.

Foto: Katarina Sandström Blyme

DECEMBER
Hoppfull avslutning på det gamla året

I december spelade biskop Martin in en julbön och en nyårsbön i Linköpings domkyrka. Båda visades på julafton och nyårsafton på stiftets Facebooksida och hemsida. Stämningsfull musik och hoppfulla ord fick avsluta året.

Orgelkurs

Nytt ljud i piporna när ungdomarna trampar igång

När skolan tagit slut och sommaren bryter in, då blir det orgelkurs i Linköping i två veckor. Det är sen gammalt, och inte ens coronaviruset kunde ändra på det i år.

Kursen är en mycket viktig tradition, enligt stiftsmusikern Karin Wall-Källming som är en av eldsjälarna bakom kursen.

– Den fångar upp vad församlingarna gör, och ungdomarna får träffa andra som håller på med samma sak. Låt säga att Anna i Finspång är den enda orgeleleven där. Så får hon komma hit och träffa nya kompisar och inte känna sig så himla ensam. Och så har de roligt – du märker kanske att de har mycket hyss för sig. Det händer saker hela tiden i vissa gäng – man byter pipor i orgeln och sådär!

Byta pipor i orgeln – det låter som rena helgerånet. Men lärarna är vana och måna om den goda stämningen. Med lagom fast hand leder de eleverna genom skilda programpunkter såsom solistisk orgel, liturgisk orgel och sånglektioner. Och så övning: öva, öva, öva.

Kursen avslutas med en "walk-in-konsert" i S:t Lars kyrka, som varit bas för kursen under alla år. Coronasituationen gör att inte fler än 50 personer får finnas i kyrkan under konserten.

På grund av coronaviruset är också flera saker under kursen annorlunda jämfört med hur det sett ut sedan starten 2006. Körövningarna är helt strukna, inga gemensamma fikastunder och eleverna delas upp i mindre grupper som övar på fler platser.

God stämning är viktigt. De närmaste 15 åren kommer Svenska kyrkan att behöva 900 nya kyrkomusiker när många äldre går i pension. Utöver kursen i Linköping finns även en liknande i Norrköping.

Karin Wall-Källming har varit med länge och ser yrket som en fantastisk livsväg.

– Som kyrkomusiker får du både spela och sjunga själv och leda och få andra att blomma. Det är världens bästa jobb! ♪

TEXT
OCH FOTO
MAX WAHLUND

En monterbar miniorgel fanns på plats under kursen för att öka förståelsen av konstruktionen. Alla fick en chans att bygga ihop den. Orgeln kommer i höst att pilgrimsvandra runt bland stiftets församlingar.

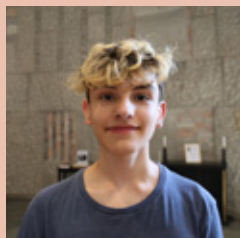

Två veckors övning kröns med en konsert där alla får spela och sjunga. Efteråt belönas alla med blommor och diplom av kursledare Karin Wall-Källming.

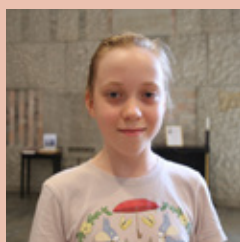
När eleverna spelar är lärarna Nils-Gunnar Karlson och Linn Björklid redo att hjälpa till med registren.

Vad har du lärt dig under kursen?

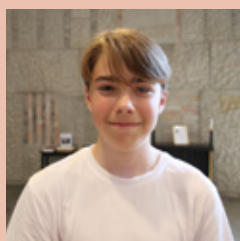
Charlie Reman, 15, Lingham:

– Jag har förbättrat mitt spelande av Bachs preludium i F-dur, och så har jag lärt mig några psalmer, och en del om utbildningarna och hur man blir kyrkomusiker.

Arvid Lind, 11, Lambohov:

– Jag har lärt mig väldigt mycket om att pauser och slag är väldigt viktigt inom musik. Det är saker som är viktiga att tänka på när man spelar orgel.

Adam Nikku, 13, Rappestad:

– Jag har lärt mig mycket om själva orgeln, och om kompositörer och psalmer och koralspel, och hur man kan öva på det.

Carolin Hansen tog chansen att se sig om.

Att få vara del av ett arbetslag

Traineeprogram är ett nytt pilotprojekt som har startat under 2020. Tanken är att stiftet förhoppningsvis ska kunna erbjuda tio traineeplatser år 2022. Under hösten 2020 blev Carolin Hansen erbjuden en plats hos Kolmårdens församling i Norrköpings pastorat.

Carolin hade funderingar på att bli församlingspedagog i framtiden och såg traineeplatsen som en chans att få en bättre inblick i Svenska kyrkan som arbetsplats.

– I början av hösten fick jag vara med på olika verksamheter som drog igång efter sommaren. Babysång, konfirmandgrupp och barnkör till exempel, säger Carolin.

Stiftsorganisationen planerar att hösten 2022 bidra med 50 000 kronor per termin till tio församlingar som är intresserade av att ha en trainee. Församlingen har ansvar för att hitta en lämplig kandidat som har för avsikt att vilja jobba inom Svenska kyrkan i framtiden som diakon, församlingspedagog, kyrkomusiker eller präst. Traineeprogrammet kräver att församlingen ska kunna anställa och avlöna traineen för 75 procent av en heltidstjänst med överenskommen lön. Som en del av traineeåret ingår också att praktikanten läser Tro och liv, grundkurs i Svenska kyrkan, på Vadstena folkhögskola.

Carolin upplever att Svenska kyrkan är en öppen arbetsplats med högt i tak, att man redan som ny har en plats i gäng-
et och naturligt får komma med i gemenskapen. ☺

TEXT
LINNEA
SCHMELING

Foto: Malin Attervåg

Hallå där!

Ebba Lindkvist, 19, Västerviks församling, deltagare på Svenska kyrkans ungas riksårsmöte som hölls via länk. Ebba och övriga från stiftet var med från Vårdsnäs stiftsgård.

Hur var årsmötet?

– Det skulle pågå i tre dagar men vi kom till Vårdsnäs redan dagen innan det började. Jag hade inte varit på riksårsmöte förut, så det var bra att gå igenom vad som skulle hända och testa så att tekniken funkade, det är viktigt.

– Sedan var det dags. Vi hade en egen motion, som jag skrev från början. Förbundsstyrelsen hade föreslagit avslag, men efter mycket diskussion gick riksårsmötet delvis på vår linje, vi är väldigt nöjda med det.

– Vi fick nya vänner och ökad gemenskap. Som i debatten kring motionen, där kom Västerås stift in starkt och stöttade vår linje, det var kul!

– På det hela taget var det mycket bra dagar!

TEXT
MAX
WAHLUND

Ungdomarna har byggt S:t Laurentii kyrka på församlingens Minecraft-server.

Söderköping älskar sina konfirmander

Söderköping S:t Anna församling har en minst sagt aktiv barn- och ungdomsverksamhet. Med aktiviteter för alla åldrar har församlingen skapat en påhittig samlingsplats för unga med friluftsliv, skapande, musik, teater och lajv. Under coronatider har ungdomarna dessutom byggt en virtuell kyrka i Minecraft för att kunna umgås lite extra.

– Vi försöker alltid att erbjuda aktiviteter och verksamheter för alla åldrar. Många deltagare som försvinner ett tag från kyrkans aktiviteter kommer ofta tillbaka ett annat år. Då är vi glada att vi har visat att vi finns kvar och håller i verksamheterna så länge vi kan, även under de perioder då vi har få deltagare, säger Maggan Prytz, ansvarig för barn- och ungdomsarbete.

Barngrupper, ungdomsgårdar, konfirmation och barnkör är viktiga verksamheter i församlingen. Men även andra inriktningar som konfirmationsgruppen Adventure med friluftsliv i fokus och gruppen Dragon Quest är populära alternativ.

Dragon Quest är en ungdomsgrupp som samlas för rollspel och lajv. Den har ett pedagogiskt syfte där ungdomarna får utrymme att testa på att vara någon annan som man kanske inte vågar i verkligheten.

– Många säger att de känner sig mer säkra i sig själva och vågar mer i skolan när de är aktiva i den här verksamheten. Att de växer som person, säger Maggan. ☺

TEXT
LINNEA
SCHMELTING

Under 2020 började vi använda konfirmandkonceptet

Du är viktig.

Konceptet är tillgängligt för både församlingar och pastorat, stora som små, församlingspedagoger, komministrar eller kommunikatörer. Inspiration och idéer kommer från referensgrupper som Linköpings stiftsorganisation träffade under 2018-19.

Som led i konceptet annonserade vi på stortavlor i stiftet och kläder fanns för konfirmanderna att bära (se nästa sida).

JCDecaux

Tillsammans målar vi Linköpings stift i konfirmandfärg!

**Du är
viktig.**

Ledare

Fokus på nya lösningar

År 2020 visade konfirmandmedarbetare i stiftets församlingar på stor kreativitet, fokus på nya lösningar och en vilja att möjliggöra konfirmation på olika sätt, pandemin till trots. Det har till exempel firats konfirmationsgudstjänster utomhus, som i klosterruinen i Skänninge.

Församlingarna har ställt om och verkligen jobbat fram nya lösningar och tillsammans med konfirmanderna har de fått tag på det som är viktigt på riktigt. Vi har förstått att i många av stiftets församlingar har konfirmanderna fått ta aktiv del i besluten kring konfirmationen, konfirmanden har varit i centrum.

Flera församlingar har livestreamat konfirmationsgudstjänsterna, många på Facebook. Med i kyrkorummet har få eller inga anhöriga kunnat vara närvarande, men kanske har till och med fler kunnat delta via länk? I några församlingar har grupperna delats så att anhöriga har kunnat vara med, utspridda i kyrkorummet.

Konfirmationsgudstjänsterna har filmats av både professionella filmbolag och med enklare lösningar, som mobilkamera.

Sommarlägerverksamheten är den form av konfirmation som tyvärr har blivit mest påverkad av situationen med Covid-19. De konfirmandläger som skulle samla ungdomar från olika delar av Sverige, till en gemensam lägergård långt hemifrån, blev inte möjliga att genomföra. Men vi hoppas att det blir möjligt sommaren 2021, då lägerliv för många unga kan vara en helt avgörande gemenskap. Då kan vi förhoppningsvis också utnyttja vår fina ungdomsgård Gransnäs fullt ut.

Under hösten har undervisningen för konfirmander kommit igång och många har valt att ses digitalt, utomhus och ibland i smågrupper. Kreativiteten fortsätter med konfirmanden i centrum. ☺

TEXT
EMMA
MALMSTRÖM
STIFTSADJUNKT

TEXT
MALIN
ATTERVÅG
STIFTSKONSULENT

”Församlingarna har ställt om och verkligen fått jobba fram nya lösningar och tillsammans med konfirmanderna fått tag på det som är viktigt på riktigt”

Nya riktlinjer för konfirmandarbetet

Svenska kyrkans riktlinjer för konfirmandarbetet har genomgått en revidering och uppdatering av kyrkostyrelsen. Efter att domkapitlet i Linköpings stift godkänt dessa börjar nu arbetet med att få konfirmandmedarbetarna att göra riktlinjerna synliga och begripliga inför att de börjar gälla den 1 september 2021.

– Det finns några områden som har blivit ändrade eller förtydligade sedan sist. I de nya riktlinjerna läggs fokus på att låta pedagogiken ta plats, att genomgående beskriva konfirmanden som subjekt och visa på att konfirmationen ska vara tillgänglig för alla som vill, oavsett förutsättningar, berättar Malin

Enligt de nya riktlinjerna ska konfirmandarbetet anpassas efter konfirmandens behov på ett tydligare vis än tidigare. Bilden är från ungdomsarbete i Boxholms församling våren 2020. Foto: Daniel Lönnbäck

Attervåg, processledare för Konfirmation & konfirmanduppföljning.

I konfirmandarbetet är det konfirmandens liv, erfarenhet och livssituation som är den pedagogiska utgångspunkten.

I de nya riktlinjerna tar pedagogik och lärande stort utrymme där allt som församlingen erbjuder i form av lärande, gemenskap, aktiviteter och gudstjänst ska vara utformat så att det blir meningsfullt och omsorgsfullt för konfirmanderna.

Samtidigt blir det tydligt i målen vilket kunskapsstoff som ska ingå och att konfirmationen handlar om lärande.

”Upplevelsen ska vara tillgänglig även för de konfirmander som inte vill vara med på läger med övernattnig”

Angående konfirmandläger, som är en av de mest populära delarna under konfirmationsterminen, förtydligar de nya riktlinjerna vikten av att upplevelsen ska vara tillgänglig även för de konfirmander som inte vill vara med på läger med övernattnig.

Att inte vilja delta i läger med övernattnig ska inte hindra för konfirmation utan konfirmandarbetet ska istället kunna anpassas efter konfirmandens behov som exempelvis att erbjuda dagläger. De nya riktlinjerna börjar gälla den 1 september år 2021. Till dess gäller det för arbets-

lagen att implementera de nya uppdateringarna i sin planering.

– Det ska bli intressant att få diskutera detta med andra som jobbar med konfirmandarbete när de har hunnit reflektera över de nya riktlinjerna. I vår kommer vi ha ett antal samlingstillfällen där vi alla kan ses och diskutera arbetet för att få en djupare förståelse av de nya riktlinjerna, säger Malin.

Dokumentet med de nya reviderade riktlinjerna finns att ladda hem digitalt och kommer framöver att även kunna beställas i tryckt format från nationell nivå.

TEXT
LINNEA
SCHMELING

Servicebyrån gillar att göra församlingstidning

Servicebyrån erbjuder församlingar och pastorat i Linköpings stift professionella tjänster inom hela kommunikationsområdet. Ett återkommande uppdrag är att göra församlingstidningar. Tidningen LIV för Aspelands pastorat produceras i stort sett helt av Servicebyråns medarbetare på stiftskansliet, som hanterar allt från redaktionsmötet till textproduktion, fotografi och layout.

Servicebyrån arbetar ofta med en eller flera produktionsdelar hos olika församlingstidningar i stiftet. I tidningen LIV däremot är servicebyrån delaktig i alla delar av produktionen, från uppstart till färdig produkt och har sett den växa fram under året.

I Aspelands pastorat finns en medarbetare med deltidstjänst inom kommunikation, som är medredaktör för tidningen och som hjälper till att skriva och fota. Även andra medarbetare levererar material till den del av tidningen som kallas "Liv i församling" eftersom det är ett stort pastorat. Men utöver det hamnar jobbet på servicebyråns medarbetare Max Wahlund som är redaktör för tidningen och har ansvar för planering, text och bild och Pernilla Stridh som hanterar tidningens formgivning och layout.

– Under arbetet med Liv har jag verkligen fått insyn i livet i Aspelands pastorat och fått se hur man arbetar i församlingarna. Spännande! säger Max.

– Det var väldigt roligt att få vara med och göra LIV från grunden och jag tycker den blev så läsvärd och fin, berättar Pernilla.

Andra tidningar som servicebyrån hjälper till med är Rimfors församlings "Hela livet" där byrån hanterar layout, foto, kontakt med tryckeri och ibland textproduktion, Södra Vedbo pastorats "Kyrkbladet" där servicebyrån ansvarar för formgivning, layout och kontakt med tryckeri och Södra Tjust pastorats "Andrum" där byrån är utsedd till redaktör och hanterar textproduktion och kontakt med tryckeri.

Arbetet med stiftets församlingstidningar är både kreativt och ger en bra inblick i de olika tidningarnas församlingssliv och gemenskap.

– Det bästa med mitt jobb är att få göra tidningar – och församlingstidningarna gör att jag känner mig som en del i församlingen! säger Pernilla. ☺

TEXT
LINNEA
SCHMELING

"Det var väldigt roligt att få vara med och göra LIV från grunden och jag tycker den blev så läsvärd och fin"

Om Servicebyrån

Servicebyrån i Linköpings stift erbjuder kvalificerade tjänster inom:

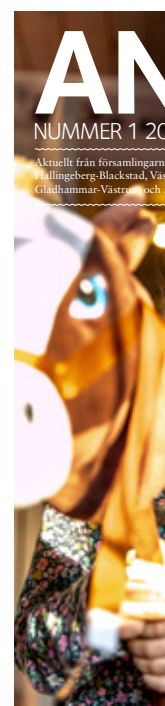
- Arkiv
- Ekonomi
- GDPR
- HR
- Kommunikation
- Lön
- Samtalsstöd

Arbetslaget utgörs dels av externa parter, underleverantörer, och dels av medarbetare som är anställda i stiftsorganisationen. Tjänsterna är fristående från stiftsorganisationens främjandeuppdrag och församlingar och pastorat betalar för de tjänster de vill nyttja. Servicebyrån har inget vinstsyfte utan intäkterna täcker verkliga kostnader.

Kyrkoherden funderar på realism och verklighetsflykt. På svärta och ljus. /SIDAN 3

He

Vi möter en av våra unga ledare. Vad betyder kyrkan för Märta Lignell? /sidan 4

Dramatisk övergång från långfredagens sorg till påskdagens glädje. /sidan 6

RIMFORSÅ FÖRSAMLING NR 01/2020

Så här många pastorat/
församlingar nyttjade
servicebyråns
tjänster 2020

Svenska kyrkan har alltid behov av fler medarbetare. Därför är varje präst- och diakonvigning ovärderlig. Här biskop Martin Modéus vid vigningen i juni 2020. Foto: Daniel Lönnbäck

Utmaningen att rekrytera kyrkoherdar

Sedan den 1 januari 2013 finns det ett verkligt behörighetskrav för en blivande kyrkoherde att ha genomgått en angiven utbildning. Syftet med årets nya samtalsforum i process ledarskap har varit att ta reda på varför präster med behörighetsgivande utbildning inte söker kyrkoherdetjänster. För att få svar på dessa funderingar togs initiativet att bjuda in prästerna till gruppsamtal för stöd och analys. Gruppsamtalen genomförs i samverkan med två kyrkoherdar i stiftet, varav en kontraktsprost, och dagen avslutas med gemensam middag och samtal med biskopen.

”Gruppsamtalen synliggör vikten av stöd och inspiration som behövs för att uppmuntra behöriga präster att ta steget och söka en kyrkoherdetjänst. Samtalen peppar prästerna att också se sin potential och söka nya tjänster som de faktiskt har kompetens för. Vi passar även på att prata om erfarenhet från ansökningar som inte gick vägen eller när de valt att inte söka en tjänst och orsak till detta, säger Annette Wickman, handläggare inom ledarskapsprocessen på Linköpings stift.

– Varför behöriga präster inte söker lediga kyrkoherdetjänster kan se olika ut, till exempel att man har gått behörighetsgivande utbildningen för några år sedan och känner ett visst kunskapsstapp eller att man är tveksam till att våga ta på sig ett så stort ansvar som kyrkoherdeskapet innebär, säger Annette.

Kyrkoherderekrytering är en viktig fråga. Under de kommande åren väntas cirka en tredjedel av stiftets kyrkoherdar gå i pension. Detta faktum har aktualiserat behovet att tydliggöra och utveckla stiftets (församlingar, pastorat och stiftsorganisation) arbete kring ledarförsörjning. Långsiktigt behöver stiftet stärka sig i arbetet att skapa rekryterande miljöer och attraktiva arbetsplatser för framtida ledare inom Svenska kyrkan. Detta långsiktiga arbete har påbörjats genom projektet Ledarförsörjning i Linköpings stift, med fokus på

kyrkoherderekrytering, med syfte att tydliggöra hur Linköpings stift kan stötta, uppmuntra och vidareutveckla ett kreativt och hållbart ledarskap i stiftets levande församlingar. ♪

”Vissa tycker det var för länge sedan de gick utbildningen”

TEXT
LINNEA
SCHMELING

Berättelser som bär framåt

Alla har ett uppdrag att berätta och dela kristen tro och liv med andra och varandra. Det var utgångspunkten för inspirationsdagen "Pedagogik är teologi – Walk the talk" i början av mars 2020.

Första inspirationsdagen, 2019, ägde rum i Vadstena. Det här året genomfördes dagen tillsammans med Åtvid församling. Runt 70 personer slog sig ner i Åtvids stora kyrka (det här var strax innan pandemin omöjliggjorde stora samlingar) för att inspireras av temat "SkapelseBerättAnde – Berätta mer!".

"Den här dagen ska andas möte. Förhoppningsvis tar vi med oss en eller flera av berättelserna och berättar dem vidare när vi kommer hem", inledde stiftspedagog Helen Kémi.

Deltagarna – medarbetare och förtroendevalda från flera av stiftets församlingar – fick lyssna till föredrag i olika "fotspår" och däremellan reflektera tillsammans. Det första fotspåret leddes av musikern Nadja Eriksson som levererade svängig allsång om "Jag-pärulan" – och en stark berättelse. Den börjar med beskedet om att hon drabbats av tungrotscancer, att hon kanske aldrig kommer att kunna sjunga igen och att hon står inför tuffa behandlingar.

"Jag strålades 34 gånger. När man kommer in i det där rummet på sjukhuset känner man sig väldigt liten och utsatt.

Till sin hjälp tog hon ... sociala medier.

"Efter att jag berättat om min sjukdom strömmade det in hjärtan, händer i bön och vänliga kommentarer i mitt Facebookflöde. När jag sedan låg där på britsen lät jag alla dessa kärleksyttringar komma in i rummet. Det blev en sån kraft, jag fick sådan hjälp av den. Kom ihåg att bön och kärlek alltid går fram".

Religionspedagogen Björn Wiedel bidrog också med en personlig berättelse. Hans skolar präglades av dåligt självförtroende. Betygen var låga, han hade svårt att lära sig saker utantill och var rädd, särskilt i kristendomsundervisningen där han befarade att hans bristande kunskaper skulle avslöjas. Det har präglat hans syn på berättelser:

"Berättelser ska bära framåt, inte blicka tillbaka på egna misslyckanden, på klander. Gud kritiserar inte. Framåt! Det är det evangeliet handlar om: att gå, gå, gå ...

Med i Åtvidaberg hade Björn Wiedel sin nyutkomna bok "Orden och jorden – trons pedagogik och teologi". Boken diskuterar betydelsen av våra personliga berättelser och

hur de förhåller sig till de stora och tidlösa berättelser som finns i Bibeln.

"Lärande och undervisning behöver en tydlig skapelse-teologisk och eko-teologisk förankring för att beröra människor på nytt", hävdade han.

Också författaren Mikael Kurkiala efterlyste berättelser som bär framåt. I sitt fotspår framhöll han hur sekularisering och konsumism gjort oss dåligt rustade för att prata om andlighet och existentiella frågor. Vi bär på frågorna men har inget språk för dem.

"Det vi ser idag är de bakåtblickande berättelserna: "det var bättre förr". Den sortens nostalgi är en farlig berättelse och den litar sig med nationalistiska berättelser".

"Vi behöver en framåtblickande berättelse. Här tänker jag på dopet. På vattnet, på att vatten är tjockare än blod. Det är en fin tanke: att vi hör ihop – bortom blodet och folkgrupper".

Prästen Sofie Halvarsson passade på att lyfta fram de berättelser som inte berättas – eller hörs.

"Gudsvinden sveper genom alla människor.

Alla är bärare av evangeliet. Men det saknas vissa människors erfarenheter i Bibeln. Om inte alla är med, marginaliserade som till exempel barn och kvinnor, kan vi inte få en hel bild av Gud. Vilkas berättelser saknas? avslutade hon sitt fotspår.

Mats Rehnman, professionell berättare i mer än 30 år, tog upp det muntligas stora betydelse. Han började också med en berättelse, från ett författarsamtal i en skola.

"Jag var nervös och i dålig koncentration. Jag försökte läsa med högre röst, fortare. Men eleverna var rastlösa. När nästa grupp kom in, lade jag undan boken och berättade den – med ett helt annat resultat. Jag hade ögonkontakt och jag såg hur berättelsen sög tag i eleverna.

Mats Rehnman fick avsluta inspirationsdagen med sin föreställning "Repet från himlen", visdomsberättelser från hela världen.

När olika språk och erfarenheter delas, berikas liv och tro. Lyssna och berätta mer! ☞

"Alla är bärare av evangeliet, men vissa människors erfarenheter saknas i Bibeln"

TEXT
OCH FOTO
KATARINA
SANDSTRÖM
BLYME

4

5

- 1 Berätta mer! uppmanades alla som kom till inspirationsdagen i Åtvids stora kyrka.
- 2 Stiftspedagog Helen Kémi hälsade välkommen.
- 3 En av de som berättade var Björn Wiedel, lärare och religionspsykolog.
- 4 Prästen Sofie Halvarsson tog upp det som inte berättas – eller hörs.
- 5 Musikern Nadja Eriksson fick med alla i egna sången "Jagpärlan".

Tack ska ni ha! Som en inspiration för dem som ställer upp som förtroendevalda och ideella ledde Pilgrimscentrums föreståndare Rickard Borgenback en vandring i Vadstena.

I mitten av september samlades 34 förtroendevalda och ideella medarbetare i Vadstena. Det var länge ovisst om dagen skulle kunna bli av. Planeringen började redan hösten 2019, då ingen visste att det fanns något som hette coronavirus.

Inspirationsdag för förtroendevalda och ideella

Det är lördag morgon i Vadstena klosterkyrka och dags för laudes. Den här morgonen är det ovanligt många människor samlade, och för en del känns den här typen av morgonbön litet ovan. Utanför hänger regnet i luften, det blåser litet snålt som det kan göra vid Vättern. En del har rest långt på morgonen och är trötta efter att ha gått upp tidigt, andra bor i närheten eller har övernattat, men alla ser fram emot en dag med möjlighet att bli inspirerade och få ladda batterierna.

Trots uselt väder var dagen uppskattad av deltagarna, vilket ledde vidare till ett samarbete mellan stiftskansliet i Linköping, Pilgrimscentrum och Vadstena folkhögskola och en inspirationsdag med rubriken "Växa i tro". Det finns så många människor i vårt stift som gör ett fantastiskt arbete i skymundan och som kan behöva uppmuntran och påfyllnad, speciellt då mycket blivit inställt under våren och sommaren.

Att få ny kunskap och nya perspektiv i samtal med andra var huvudsyftet, och att kanske få nya idéer att ta med sig hem.

I Vadstena finns de perfekta förutsättningarna. Klosterområdet med klosterkyrkan, Pilgrimscentrum och de vackra omgivningarna vid Vättern och en folkhögskola med bra och lämpliga lokaler. Enda nackdelen är möjligen stadens läge i stiftet, som gör att det blir långt att resa för de som bor i Västervik eller Hultsfred. Av det skälet erbjöds övernattning på Mariagården eller på folkhögskolan, så att man skulle kunna börja dagen pigg och utvilad.

Temat för dagen var välkomnande kyrka. Hur tar vi hand om gudstjänstdeltagare, sökare och tvivlare, och de som inte riktigt passar in i den kyrkliga normen? Ett annat spår var pilgrimsliv. Att pilgrimsvandra är ett sätt att leva som kristen utanför kyrkans väggar och är ett sätt för sökare att hitta vägen till kyrkan och ett liv i bön. Stora lokaler, gles möble-

ring och aktiviteter i mindre grupper gjorde det möjligt att följa folkhälsomyndighetens rekommendationer. Efter fika samlades alla för en inspirerande inledning av domprost Peter Lundborg med rubriken "Gudstjänsten som välkomnande gemenskap", där han jämförde gudstjänsten med en fest, med inbjudan, välkomnande och innehåll. Efter inledningen blev det aktiviteter i grupper.

Rickard Borgenback, föreståndare för Pilgrimscentrum, tog en grupp med sig till Pilgrimscentrum för att prata om pilgrimens sju nycklar, en grupp stannade kvar med Peter Lundborg och fördjupade sig i gudstjänsten som välkomnande gemenskap. Göran Rehnström, tidigare församlingsherde i S:t Lars församling och innan dess ansvarig för verksamheten på Studiecentrum i domkyrkoförsamlingen, höll en mycket uppskattad workshop i ämnet "Att välkomna sökare".

– Mycket bra föreläsning, tyckte flera som varit med. Han är verkligen duktig!

En fjärde grupp fick tillsammans med undertecknad fundera över vad det innebär att vara kyrka i rörelse och hur de sju rörelserna kan påverka församlingslivet.

Lunchen, en stärkande fiskgryta med vegetariska alternativ, gav energi inför eftermiddagens gruppaktiviteter. Utanför matsalen samlades en tapper skara pilgrimsvandrare samtidigt som regnet och blåsten tilltog i styrka. De genomförde vandrigen trots allt, och kom tillbaka genomblöta, men vid gott mod.

De grupper som valde att inte utmana vädrets makter och hålla sig inomhus, kunde prata öppenhet och normer med Andreas Bernberg från folkhögskolan. Är vi så öppna och fördomsfria som vi tror och vill vara, eller har vi trots allt fördomar som vi inte ens vet om? Hur kan vi få de som inte tillhör normen att känna sig välkomna i kyrkan? Tanken var att dagen skulle avslutas utomhus, men vädret ville annorlunda och istället blev det en kort välsignelse under tak, kaffe och en rejäl chokladmuffins som fick sätta punkt. Det här var efterlängtat, tyckte en deltagare.

– Det är så skönt när något blir av i dessa tider. Man behöver få litet inspiration och ny energi! ☺

TEXT
OCH FOTO
MARIA
BRUTO ELLHAR

"Det är så skönt när något blir av i dessa tider. Man behöver få litet inspiration och ny energi!"

FORUM FÖR

LÄRANDE & TEOLOGI

Nytt forum bildat

Lärande och undervisning heter den långsiktiga och systematiska satsning på undervisning och lärande som Svenska kyrkans biskopar initierat. Den "sjösattes" i slutet av 2019 i form av en budkavle inslagen med röd rosett. Satsningen har präglat mycket av arbetet i fokusområdet Växa och rusta under 2020. Inspirationsdagen i Åtvidaberg är en del i det arbetet. I slutet av året finns planerade formerna för det nya Forum för lärande och teologi, en samverkan med Vadstena folkhögskola som man kommer att höra talas mer om 2021.

MindShift ska främja psykisk hälsa

Under Almedalsveckan 2019 träffade vi från stiftet personer som funderade kring psykisk hälsa. Flera företag och organisationer vittnade om den psykiska ohälsan i samhället som ett problem för Sverige idag och i framtiden. De talade om ett "mind shift", där de var nyfikna på vad som skulle ske om vi skulle fokusera mer på psykisk hälsa än på psykisk ohälsa. Vad skulle ett skifte innebära?

I församlingarna i stiftet har vi länge jobbat med psykisk hälsa. Vi söker stöd och gemenskap både i glädje och i sorg i livet. Kyrkan finns med och vi försöker med Jesus som förebild leva ett hållbart liv tillsammans i skapelsen. För oss blir detta inget nytt utan är något vi känner igen.

Vi vill vara en kyrka som ser, lyssnar, ger röst och i samverkan med alla goda krafter handlar för goda livsvillkor och människors värdighet. Här såg vi en möjlighet att tillsammans tänka framåt.

I minglet i Almedalen träffade vi flera individer som representerar företag och myndigheter som verkar i Östergötland, däribland Länsförsäkringar Östgöta och Region Östergötland. Tillsammans har vi arbetat med fler företag och organisationer under 2020 och startat föreningen MindShift Östergötland som en plattform för att främja psykisk hälsa.

Genom MindShift samverkar näringsliv, myndigheter, organisationer och föreningar – både regionalt och nationellt – för att skapa en hållbar struktur som främjar psykisk hälsa genom hela samhället.

Här finns vi som kyrka med genom bärarskap. Flera representanter från företag och organisationer är medlemmar i vår kyrka.

Som stiftsorganisation är vi med genom oss anställda i gruppen för social sammanhållning. Domkyrkopastoratet har under året utbildat flera av oss medlemmar i MindShift i Mental Health First Aid (MHFA). Detta som en del i den satsning MindShift har att fler ska utbildas och få ökad förståelse kring psykisk hälsa. Vi har under året byggt upp en hemsida

med information kring MindShift. Det finns möjlighet för medlemmar att lägga ut information om kommande event inom MindShift samt det som

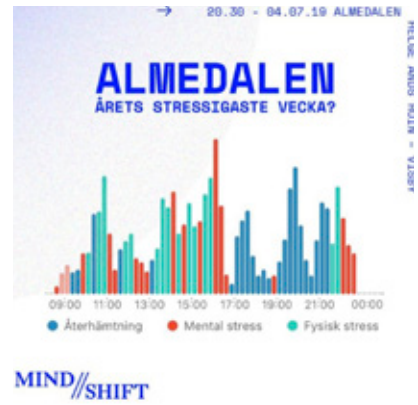
företag/organisationer gör enskilt inom ämnet psykisk hälsa.

Samtalet mellan människor har en positiv inverkan på vår psykiska hälsa och är en viktig del i att förstå oss själva och andra. Ibland behövs samtal med någon professionell men för det mesta räcker det med en medmänniska som familj eller vänner. Ibland är det inte så lätt att ha meningsfulla samtal med en annan person. Under hösten skapade vi därför samtalsbanken. Det är ett verktyg som kan hjälpa till att få igång samtal där vi pratar om saker som betyder något. Samtidigt kan vi få höra hur andra gör för att behålla välmående och en god psykisk hälsa. Under våren blir samtalsbanken samtalsbanken så håll utkik i parkerna efter MindShift. Med en QR-kod kan vi lära känna varandra i samtal med hjälp av verktyget. Prova gärna redan nu på

www.mindshiftostergotland.se!

TEXT
JOHAN
SCHULLSTRÖM
PROCESSLEDARE SOCIAL
SAMMANHÅLLNING

Inspirationen till MindShift kom i Almedalen. Tillsammans jobbar vi för att förbättra den psykiska hälsan.

#mindshiftsverige

Att vara strateg i pandemitid

Ibland kallar vi församlingsinstruktionen för ett hybriddokument – identitetsdokument, strategidokument och tillsynsdokument på en och samma gång. Den arbetas fram av kyrkoherde och kyrkoråd i samråd med domkapitlets handläggare. Ett ledord är att låta många vara delaktiga i tankearbetet – församlingsbor, förtroendevalda, ideella och anställda. Under 2020 har den biten varit särskilt utmanande. Vi ringde upp Anna Gredelius Robbert, kyrkoherde i Västra Vikbolandets församling, för att fråga henne om det.

*Grattis Anna till er nya församlingsinstruktion!
Hur har arbetet gått?*

– Jo, vi satte ihop en arbetsgrupp i början av året. I mars skulle vi haft en arbetsdag med stiftets konsult Katarina Byström, men pandemin tog fart och vi fick avboka henne på kort varsel. Den dagen kommer jag ihåg. Jag tänkte att det här kommer inte gå, vi får byta strategi. Vi samlade kyrkorådet på ett pandemisäkert sätt och sen personalen. Det var spännande att diskutera på ett sätt som vi inte hinner annars.

Hur gjorde ni för att få till delaktighet?

– Vi hade ju tänkt samla människor men det gick inte. Vi gjorde en tävling i Kyrknytt, vår församlingstidning, där man kunde skicka in sina tankar. Sen gjorde vi intervjuer, ställde frågor till en massa människor av olika åldrar, barnfamiljer till exempel. Det var ett bra sätt att höra vad församlingsborna tänker och tycker. Vi fick ihop en rad olika bilder. Jag är så nyfiken på vad mer vi skulle få fram om vi fortsätter intervjuer.

– Sen hade vi löpande kontakt med vår handläggare från domkapitlet och hon var hos oss flera gånger. Det gjorde att processen fungerade bra och gav oss nya saker att fundera vidare kring. När hon gav respons

sa vi "Ja, just det, det har vi inte tänkt på", och så kunde vi jobba vidare på det spåret.

Och sen utfärdades instruktionen i domkapitlet?

– Ja, det blev ett digitalt möte. Jag hade laddat för att åka till stiftskansliet och få berätta men det gick ju inte. Men jag är tacksam att det gick att genomföra, så att vi nu har en instruktion och kan jobba vidare i församlingen. Men det är klart, det hade varit roligare att kunna träffas.

2020 var ett märkligt år.

Hur tycker du det är att vara strateg i kristid?

– Det är svårt många gånger och många beslut som ska tas. Samtidigt märker jag att bara vi håller liv i dialogen mellan oss i församlingen så tycker jag att vi hittar perspektiv som vi kanske inte skulle ha hittat annars.

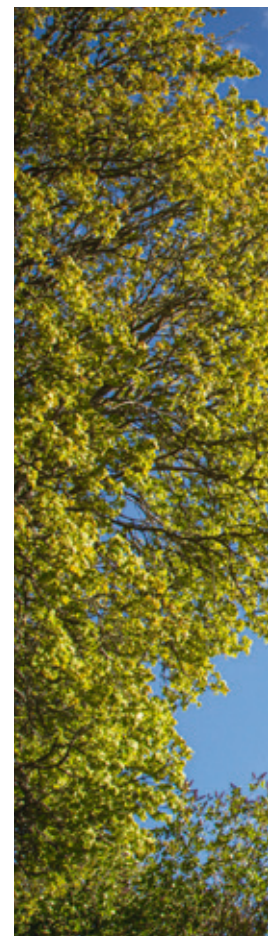
I instruktionen skrev vi att vi ska öka vår samverkan. Nu blir det samverkan internt mer än externt. Vi får göra på ett annat sätt än vi tänkt. På något sätt får vi en längre planeringshorisont än vad vi har annars. Det blir samtal om våra visioner och drömmar, utan att vi gör verksamhet av det direkt. ☺

TEXT
SUSANNA
LÖFGREN
STIFTSDIAKON

*Bild i texten:
Hemsydd mässhake,
sydd av Anna Gredelius
Robbert och försam-
lingens textilgrupp.*

Foto: Katarina Sandström Blyme

Gudstjänstteologi är bland det svåraste och det roligaste en präst kan ägna sig åt, enligt biskop Martin Modéus.

Foto: Max Wahlund

”Utgå från människan”

Tillsammans med Norrköpings pastorat arrangerar stiftet ett kaplanprogram för gudstjänstutveckling. Helst ska gudstjänsten tilltala alla men den ska också passa varje enskild person med sina egna behov och önskemål. En spännande utmaning.

I augusti kom biskop Martin Modéus på besök till Svärtinge församlingshem för ett längre arbetspass.

– Att se hur teologi, mänsklig gemenskap och individens upplevelse hänger ihop i gudstjänsten är inte lätt, sade biskopen.

Martin Modéus har själv disputerat inom området teologi och ritualer och skrivit flera böcker om just gudstjänstutveckling. Prästens uppdrag att gestalta gudstjänsten tillsammans med

församlingen är både något av det svåraste och något av det viktigaste, menar han – och kanske något av det roligaste.

Biskopen beskrev hur hans intresse väcktes när han insåg hur väldigt svårt det är att tala klokt och insiktsfullt om gudstjänsten, och hur lätt det är att istället hemfalla åt schabloner och alltför förenklade lösningar på svåra problem.

– Vi präster hamnar ofta i frågor om hur vi ska ”förbättra gudstjänsten”. Ska vi ändra liturgin? Då blir många

irriterade – man tycker ju om sin gudstjänst. Eller ska vi ”predika bättre”? Det känns väl sådär som lösning. En vanlig idé är annars att kyrkan ska stå för en ”motkultur”. Men vad menas? Vem bestämmer vad det är? Eller ska vi ta till något annat grepp? Allt detta är uppenbart komplicerade saker, för vi blir oeniga om inte bara gudstjänst utan även större kulturfrågor.

Biskopen varnade i milda ordalag för alltför enkla lösningar.

– I kyrkan idag har man ett antal

Kyrkor kan se lika ut på utsidan (även om Järeda kyrka, på bilden, är extra vacker i vårsolen 2020) – men det avgörande är vad som sker när man kommer in.

Foto: Daniel Lönnbäck

”bingoord” – som uttrycker sådant som man förväntas sträva efter i ett utvecklingsarbete. Ett sådant är att man vill bli berörd. Ett annat är enkelhet. Men vad är ”enkelhet”? Ibland försöker man nå enkelheten genom att göra gudstjänsten kortare – man tar bort moment. Till slut är bara predikan och musiken kvar. Men då blir gudstjänsten mycket ömtålig, allt hänger på den individuella prästens prestation.

För att hitta en lösning pekade biskopen på en bas att utgå från: Det är alltid människor som går i kyrkan och då måste man möta och involvera dessa människor i utvecklingsarbetet.

– Ett exempel är att många kan uppleva sig nedtryckta av syndabekännelse. Då kan man som präst vilja förklara vad syndabekännelsen ”egentligen” står för – möjligheten till förlåtelse. Man säger:

”Det handlar ju om något vackert och gott, om förlåtelse.” Då kan det hända att personen blir tyst och sedan säger: ”Jo, jag vet ... men jag känner inte så.”

– Vad detta visar är att vi inte kan avkräva människor en standardiserad upplevelse av gudstjänsten. Det är också därför man gärna vill gå till ”sin” kyrka. I agendan ser kanske olika kyrkors gudstjänster likadana ut, men på upplevelseplanet händer någonting annat. Jag tänker ibland att kyrkor är som lägenheterna i ett bostadshus. Alla ser kanske likadana ut, men det betyder inte att jag kan gå in i vilken som helst. Min lägenhet är mitt hem – och så är det också med min kyrka.

Biskopen underströk i den andan att kaplanens, och prästens, viktiga uppgift är att gestalta den egna kyrkan som ett hem, en särskild plats. Det är

”Kyrkor är som lägenheterna i ett bostadshus. Alla ser kanske likadana ut, men det betyder inte att jag kan gå in i vilken som helst”

ett avsteg från en äldre trend i Svenska kyrkan, där ”anonymiseringen” varit ett ideal – enligt detta skulle kyrkobesökaren kunna kliva in i vilken kyrka som helst och ”serveras samma gudstjänst”. Men det kan idag inte vara något att sträva efter.

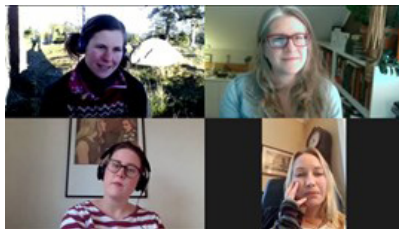
Istället handlar det om att bygga församling, något som kan vara utmanande, både praktiskt och teoretiskt. Svenska kyrkans församlingssyn är traditionellt knuten till territorialbegreppet, men det förutsätter egentligen att hela samhället är genomsyrat av det kristna på ett sätt som inte längre är fallet idag. Och vad är alternativet? Ett alternativ vi känner till är troendeförsamlingen, alltså den pietistiska eller frikyrkliga församlingen som hålls ihop av likadan tro hos alla medlemmar. Men det är inget för Svenska kyrkan att eftersträva, vi kan inte börja kräva en viss sorts tro av dem som kommer till kyrkan, menade biskopen.

Istället avslutade Martin Modéus med en uppmaning, och en fråga:

– Vi behöver återuppfinna den lutherska församlingen – vad den nu är. Vilken bild kan vi använda – kanske lägerelden dit människor kommer för värme och gemenskap? ☺

TEXT
MAX
WAHLUND

Framtidsfredag

Samtal och lärande för ett mer hållbart samhälle

Under hösten började en testperiod av det nya projektet Framtidsfredag, ett initiativ av Frida Gårdmo för att skapa en dialog där deltagarna kan inspirera varandra med tankar och idéer kring klimat och hållbarhet. Framtidsfredag är en digital satsning för att kunna ha givande samtal även under svåra coronatider när man inte kan ses som vanligt.

Jag ville få till regelbundna träffar där man kan samtala om framtidsfrågor, hur ett hållbart samhälle, en hållbar kyrka och en hållbar organisation ska se ut. Att diskutera vad vi har för utmaningar, vad vi längtar efter och framför allt vad vi gör och kan göra, berättar Frida Gårdmo, klimathandläggare och miljösamordnare på enheten för främjande och tillsyn i Linköpings stiftsorganisation.

Frida känner att hon längtar extra mycket efter givande samtal när många digitala möten under corona har upplevts som målmedvetna och effektiva utan mycket möjlighet till en öppen dialog.

– Det blir ju lätt att digitala möten består av en ledare som föreläser medan resten av deltagarna lyssnar med mikrofonerna på "mute". Därför tog jag initiativet att skapa ett digitalt forum för just öppna samtal där tankar och idéer kan utbytas helt fritt, säger hon.

Framtidsfredag hålls varje fredag eftermiddag mellan klockan 13.30 och 14.30. Träffen börjar med en inledan-

de presentation på cirka 20 minuter på ett visst tema och följs sedan av fritt samtal resten av tiden. Träffarna har varit mycket uppskattade med uppemot 25 deltagare.

– Innan jul har vi hunnit testa projektet under tre tillfällen. Då har vi haft boktema med tips om böcker med koppling till klimat, jultema med fokus på att hantera konsumtionshets och mat och odlingstema där vi samtalade om förberedelser inför odlingssäsongen

och hur man då kan tänka hållbart, säger Frida.

Eftersom hållbarhet och klimat är av allmänintresse är Framtidsfredag till för alla och har en öppen inbjudan. Frida hoppas på att fler ska få nys om träffarna framöver och bli intresserade av att delta.

– Det räcker med att man har ett intresse för de här frågorna för att vara med. Det kan till exempel

vara en diakon som jobbar med odling i sitt diakonala arbete och då har ett intresse av att få mer koll på hållbar odling. Eller en pedagog, kyrkoherde och andra personer som vill utbyta idéer kring hållbart samhälle och

organisation eller en miljövänlig vardag. Eftersom det är samtalet som styr så anpassas diskussionen efter vilka som är med i gruppen just den gången. Dessutom är det extra givande att knyta an dialog mellan de olika stiftens med input från både intressenter och andra klimathandläggare, säger Frida.

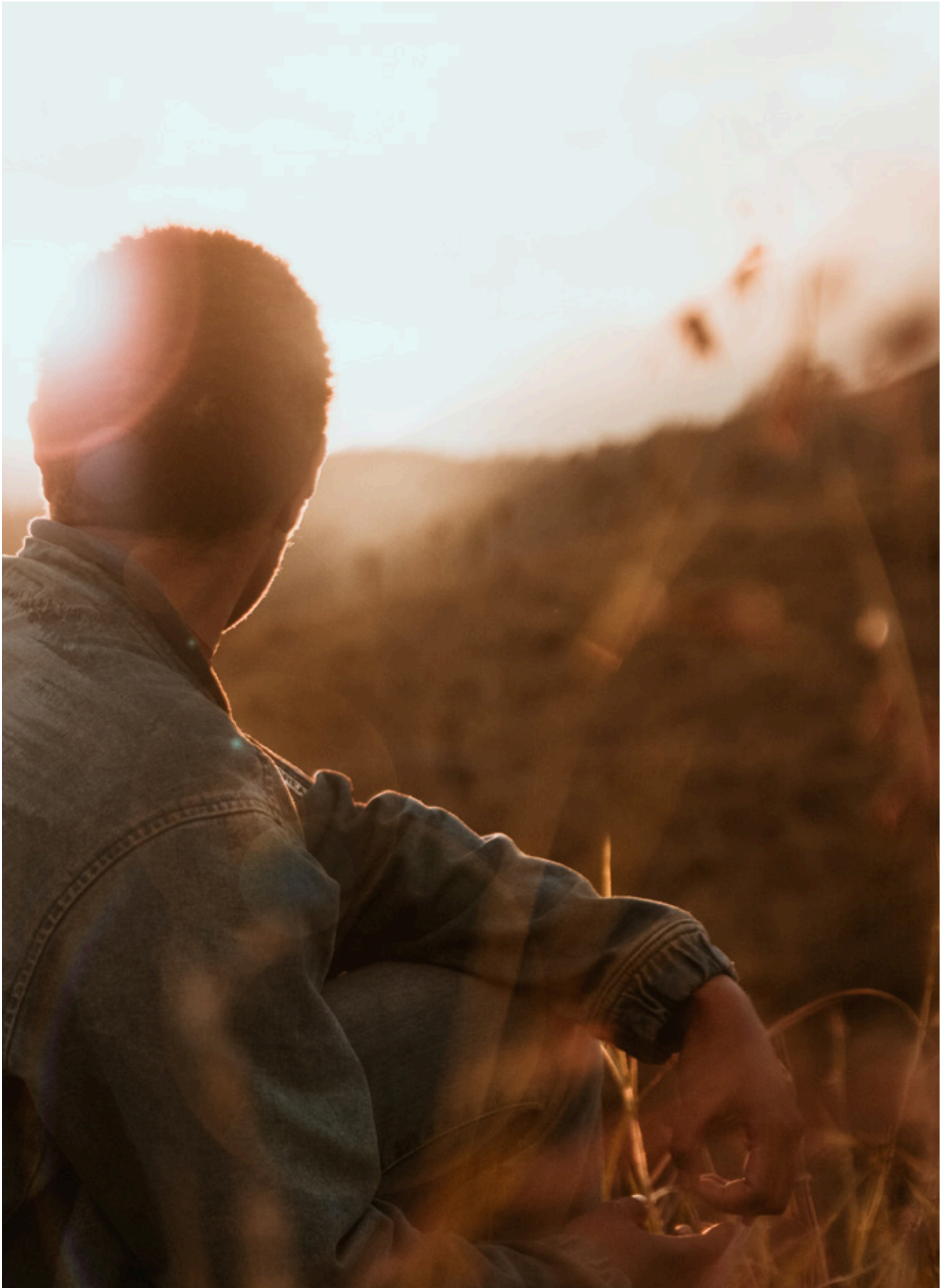
Projektet Framtidsfredag som planerades och testades under året fortsätter under 2021. Redan nu har Frida planerat spännande teman för våren och startar säsongen med "Tema: hopp", hur man med praktiska och psykologiska tips kan få mer hopp och gå till handling för en faktisk förändring i vardagen.

– Vi får besök av Hillevi Helmfrid som är en erfaren mångsysslare inom hållbar utveckling, agronom, författare och processledare för Aktivt Hopp och Jessica Viktorsson som är projektkoordinator och föreläsare på Nudging Sweden. Med deras hjälp hoppas vi få inspiration om hur vi kan påverka våra beteenden och gå från samma gamla vanor till att lättare

göra positiva förändringar.

TEXT
LINNEA
SCHMELING

VISIONEN FÖR LINKÖPINGS
STIFTSORGANISATION ÄR **LEVANDE
FÖRSAMLINGAR.** DETTA UTTRYCK
SAMMANFATTAR DET GODA LIV SOM
LEVS I FÖRSAMLINGARNA I DAG OCH
DEN LÄNGTAN EFTER FÖRDJUPNING,
UTVECKLING OCH ENGAGEMANG SOM
FINNS I DENNA RIKTNING.